

Anotace jednotlivých zkoušek v DS na KVK 7501V014 Teorie výtvarné výchovy

Přehled:

Povinný předmět:

VYBRANÉ ASPEKTY EMPIRICKÉHO VÝZKUMU PEDAGOGICKÝCH JEVŮ (s. 2—3)

Přednášející: doc. PaedDr. Pavel Doulík, Ph.D., doc. PhDr. Jiří Škoda, Ph.D.

Mgr. Karla Brücknerová, Ph.D.

Modul B (Povinně volitelný):

ZKOUŠKA Z CIZÍHO JAZYKA (s. 4)

CJP/D009 Angličtina, CJP/D010 Němčina, CJP/D011 Ruština, CJP/D012 Italtina

Zajišťují přednášející CJP PF UJEP

Modul A (Povinně volitelný):

Student volí tři z nabízených zkoušek:

1. FILOSOFICKÉ ASPEKTY VÝTVARNÉ VÝCHOVY (s. 5—6)

Přednášející: Mgr. Martin Nitsche, Ph.D., PhDr. Martin Šimsa, Ph.D.

2. VÝVOJOVÁ PSYCHOLOGIE (s. 7—9)

Přednášející: doc. PhDr. Běla Hátlová, Ph.D, PhDr. Iva Wedlichová, Ph.D., doc. PhDr. Lenka Hříbková, CSc.

3. ZÁŽITKOVÉ ASPEKTY TVORBY JAKO SJEDNOCUJÍCÍ MOMENT VÝTVARNÉHO UMĚNÍ A VÝTVARNÉ VÝCHOVY (s. 10—13)

Přednášející: doc. Mgr. Jitka Géringová, Ph.D., Prof. PaedDr. Jaroslava Šicková, akad. soch. PhD, doc. PhDr. Martin Raudenský, Ph.D., prof. Mgr. Miloš Michálek, doc. PaedDr. Hana Stadlerová, Ph.D., prof. akad. mal. Mgr. Martin Velíšek, Ph.D.

4. TEORIE VÝTVARNÉ VÝCHOVY (s. 14—18)

Přednášející: doc. K. Dytrtová, Ph.D., Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D, Doc. PhDr. Jaroslav Vančát, Ph.D., doc. PaedDr. Jan Slavík, CSc., prof. akad. mal. Mgr. Martin Velíšek, Ph.D.

5. DĚJINY VÝTVARNÝCH OBORŮ (s. 19—23)

Přednášející: PhDr. Iva Mladičová, Ph.D., doc. K. Dytrtová, Ph.D., doc. PhDr. Tomáš Pavlíček, Ph.D., PhDr. Martin Krummholz, Ph.D.

6. ZPROSTŘEDKOVÁNÍ A INTERPRETACE UMĚNÍ (s. 24—27)

Přednášející: PhDr. Iva Mladičová, Ph.D., doc. K. Dytrtová, Ph.D., Prof. PaedDr. Radek Horáček, Ph.D., doc. Mgr. Vladimír Havlík, Mgr. Anna Vartecká, Ph.D.

7. GALERIJNÍ PEDAGOGIKA (s. 28—29)

Přednášející: Prof. PaedDr. Radek Horáček, Ph.D., Mgr. Petra Šobáňová, Ph.D.

Externí přednášející a zkoušející, kteří nejsou zaměstnanci UJEP, musí podepsat dohodu (DPP) a přináleží jim za jejich práci odměna. Vyplnění a podepsání formuláře zajišťuje student ve spolupráci se sekretářkou KVK.

Externí zkoušející jsou označeni červeným nápisem „externí“.

Povinný předmět:

VYBRANÉ ASPEKTY EMPIRICKÉHO VÝZKUMU PEDAGOGICKÝCH JEVŮ

Přednášející 1.: doc. PaedDr. Pavel Doulík, Ph.D., doc. PhDr. Jiří Škoda, Ph.D.,

Kontakt: pavel.doulik@ujep.cz, jiri.skoda@ujep.cz

Anotace: Náplní kurzu je seznámení doktorandů se základní problematikou empirického výzkumu pedagogických jevů (výzkumné hypotézy, výzkumný vzorek, validita, reliabilita) a dále pak s tradičními i méně tradičními metodami a konkrétními technikami, které se používají jak v kvantitativním, tak v kvalitativním empirickém výzkumu pedagogických jevů. Jedná se např. o pozorování, škálování, dotazníkové metody, interviu, experiment, obsahovou analýzu textů, Q-metodologii, sémantický diferencál, sociometrii atd. Doktorandi se s danými metodami seznámí v teoretické rovině, ale důraz je kladen i na jejich praktickou aplikaci (zejména ve vztahu k tématu jejich dizertační práce). Předmět je rovněž zaměřen na seznámení doktorandů se základy statistického zpracování výzkumných dat pomocí deskriptivních i induktivních metod statistické analýzy.

Požadavky na studenta:

Předložení modelového výzkumného šetření v rozsahu 20 stran textu spojeného s odbornou rozpravou nad metodologickými aspekty realizovaného šetření a možnostmi statistické analýzy dat.

Literatura základní:

[Cvičebnice vybraných metod pedagogického výzkumu. \[CD-ROM\]. http://cvicebnice.ujep.cz/ \(DOULÍK, P., ŠKODA, J., BÍLEK, M\)](http://cvicebnice.ujep.cz/)

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

FERJENČÍK, J. *Úvod do metodologie psychologického výzkumu*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-367-6.

GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.

KERLINGER, F. N. *Základy výzkumu chování*. Praha, Academia, 1972.

Literatura doporučená:

Mareš, J., Gavora, P. *Anglicko-český pedagogický slovník - English-Czech Educational Dictionary*. Praha, Portál, 1999. ISBN 80-7178-310-2.

CHRÁSKA, M. *Didaktické testy: příručka pro učitele a studenty učitelství*. Brno: Paido, 1999. ISBN 80-85931-68-0.

BORG, W. R., GALL, M. D. *Educational research: a guide for preparing a thesis or dissertation proposal in education*. New York: Longman, 1989.

FAJKUS, B. *Filosofie a metodologie vědy: vývoj, současnost a perspektivy*. Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-1304-0.

MAŇÁK, J., et al. *Kapitoly z metodologie pedagogiky*. Brno: Masarykova univerzita, 1994. ISBN 80-210-1031-2.

MORGAN, D. L. *Ohniskové skupiny jako metoda kvalitativního výzkumu*. Tišnov: Sdružení SCAN; Boskovice: Psychologický ústav AV ČR; Brno: Albert, 2001. ISBN 80-85834-77-4.

MASON, J. *Qualitative Researching*. Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications, 2002. ISBN 978-0-7619-7428-4.

GAVORA, P. *Sprievodca metodológiou kvalitatívneho výskumu*. Bratislava: Regent, 2006. ISBN 80-88904-46-3.

GULOVÁ, L., ŠÍP, R. *Výzkumné metody v pedagogické praxi: nové paradigma pedagogického výzkumu, tradiční a netradiční metody výzkumu, vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků, případová studie drogových kariér*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4368-4.

CHRÁSKA, M. *Základy výzkumu v pedagogice*. Olomouc: VUP, 2000. ISBN 80-7067-798-8.

VYBRANÉ ASPEKTY EMPIRICKÉHO VÝZKUMU PEDAGOGICKÝCH JEVŮ

Přednášející 2.: Mgr. Karla Brücknerová, Ph.D. (externí, FF MU)

Kontakt: brucknerova@phil.muni.cz

Anotace: Cílem kurzu je, aby studenti porozuměli logice pedagogického výzkumu, zejména pak kvalitativnímu metodologickému přístupu, a uměli získané poznatky aplikovat při analýze empirických studií i při plánování a realizaci vlastních výzkumných projektů.

Po absolvování kurzu budou studenti schopni:

- číst s porozuměním metodologickou a empirickou literaturu v českém a anglickém jazyce,
- popsat proces empirického výzkumu, zejména pak toho využívajícího kvalitativní či smíšený výzkumný přístup,
- orientovat se v jednotlivých designech kvalitativního a smíšeného výzkumného přístupu,
- volit příležitý design ke konkrétnímu výzkumnému záměru,
- orientovat se v metodách sběru dat a dokázat volit metodu s ohledem na výzkumnou otázku,
- rozumět způsobům analýzy kvalitativních dat a vnímat jejich přednosti a slabiny,
- vnímat svůj výzkumný problém z metodologického hlediska a činit v rámci zvoleného metodologického přístupu poučená metodologická rozhodnutí.

Průběh studia předmětu:

Student si nastuduje základní literaturu tak, aby si osvojil rozmanité designy kvalitativního a smíšeného výzkumného přístupu a rozuměl jejich silným stránkám a slabinám.

Tato znalost bude ověřena rozhovorem s vyučující (na osobním setkání či on-line). Druhou částí tohoto rozhovoru bude rozprava o výzkumném designu disertačního projektu studenta a doporučení konkrétní literatury k nastudování (zpravidla jedna zahraniční publikace). Závěrečná část zkoušky (s časovým odstupem dle možností studenta) bude formou rozpravy (podložené písemnými poznámkami studenta) nad možnostmi využití četbou získaných metodologických poznatků při realizaci vlastního disertačního projektu.

Literatura základní (závazná pro všechny studenty):

Švaříček, R., & Šedřová, K. (2007). *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Portál.

Creswell, J. W. (2014). *A concise introduction to mixed methods research*. Sage Publications.

Literatura doporučená (příklady publikací, z nichž bude studentům doporučena literatura s ohledem na disertační projekt):

Charmaz, K. (2014). *Constructing grounded theory*. Sage.

Charmaz, K., & McMullen, L. M. (2011). *Five ways of doing qualitative analysis: Phenomenological psychology, grounded theory, discourse analysis, narrative research, and intuitive inquiry*. Guilford Press.

Chevalier, J. M., & Buckles, D. J. (2013). *Participatory action research: Theory and methods for engaged inquiry*. Routledge.

Mills, D., & Morton, M. (2013). *Ethnography in education*. Sage.

Roberts, B. (2002). *Biographical research*. London.

Yin, R. K. (2017). *Case study research and applications: Design and methods*. Sage publications.

Modul B (Povinně volitelný)

ZKOUŠKA Z CIZÍHO JAZYKA

CJP/D009 Angličtina, CJP/D010 Němčina, CJP/D011 Ruština, CJP/D012 Italština

Zajišťuje CJP PF UJEP: <http://www.pf.ujep.cz/cjp/studium-cjp/jazykove-zkousky-doktorandi>

Modul A (Povinně volitelný)

Student volí tři z nabízených zkoušek

Zkoušení externích zkoušejících je financováno skrze DPP.

Student postupuje takto:

1. Konzultuje se školitelem volbu zkoušejících
2. Domluví se zkoušejícím, zda jej přijme
3. Termín zkoušky ze studijního předmětu stanoví zkoušející po dohodě se studentem.
4. Student **informuje p. sekretářku, která připraví DPP**. Pro vyhotovení DPP je třeba uvést data konzultace a zkoušky (alespoň měsíc)
5. V odměně pro zkoušejícího je zahrnuta konzultace a samotná zkouška. Na setkání se zkoušejícím student odveze předvyplněnou DPP. Podepsanou zkoušejícím ji potom předá p. sekretářce.

Během studia může vykonat zkoušku u externího zkoušejícího pouze 2x

1. FILOSOFICKÉ ASPEKTY VÝTVARNÉ VÝCHOVY

Přednášející 1.: doc. Martin Nitsche, Ph.D. (externí, FF UJEP)

Specifikace zkoušky: Výtvarná tvorba v sebereflexi autorů

Kontakt: martin.nitsche@ujep.cz

Anotace zkoušky:

Důležitým aspektem teorie výtvarné výchovy je interpretační práce se sebereflexí autorů výtvarných děl. Zkouška se zaměřuje na filosoficky stylizovanou sebereflexi výtvarníků vyjádřenou psaným textem (esej, korespondence, manifest, rozhovor, apod.) Absolvent zkoušky bude veden k získání kompetence adekvátně (metodicky) tuto sebereflexi interpretovat (mj. bez fascinace autorem či jeho jazykem), zasadit do širšího kontextu a dále s ní pracovat jako s myšlenkovým konceptem.

Požadavky na studenta:

V rámci první konzultace bude zvolen jeden konkrétní autor a text či texty, se kterými bude student/ka pracovat. Zkouška proběhne jako rozprava nad písemnou interpretací zvoleného textu (v rozsahu 8 – 10 normostran).

Literatura základní:

PETŘÍČEK, M.: *Myslet obrazem*. Praha: Herrmann a synové, 2009. ISBN: 978-80-87054-18-5.

PETŘÍČEK, M.: *Moderní svět v zrcadle literatury a filosofie*. Praha: Herrmann a synové, 2012. ISBN 978-80-87054-28-4.

Literatura doporučená:

BRAQUE, Georges: *Zápisky a rozhovory*. Praha: Arbor Vitae, 1999. ISBN: 80-901964-6-2.

DUBUFFET, Jean: *Dusivá kultura*. Praha: Herrmann a synové, 1998. EAN: 9788023825435.

KLEE, Paul: *Kunst-lehre: Nauka umění*. Praha: Togga, 2010. ISBN: 978-80-87258-17-0.

LE CORBUSIER: *Kdysi a potom*. Praha: Arbor Vitae, 2004. ISBN: 80-86300-37-4.

MONDRIAN, Piet: *Lidem budoucnosti. Studie k neoplasticismu*. Praha: Triáda, 2002. ISBN: 80-86138-31-3.

NEWMAN, Barnett: *Umělec – kritik*. Praha: Arbor Vitae, 2004. ISBN: 80-86300-18-8.

ROUAULT, Georges: *O umění a životě*. Praha: Arbor Vitae, 2000. ISBN: 80-86300-05-6.

WESCHLER, Lawrence: *Seeing Is Forgetting the Name of the Thing One Sees*. Berkeley: University of California Press, 2009. ISBN-13: 978-0520256095.

Přednášející 2.: PhDr. Martin Šimsa, Ph.D. (externí, FF UJEP)

Specifikace zkoušky: Hermeneutika umění

Kontakt: martin.simsa@ujep.cz

Anotace zkoušky:

Teorie výtvarné výchovy jakožto humanitně vědná teorie vyžaduje porozumění uměleckým dílům a schopnost jejich kritické interpretace. Zkouška se zaměří na pochopení základních hermeneutických principů a pojmů a schopnost interpretovat jak umělecká díla samotná, tak jejich teorie. Student bude veden jak k vlastnímu porozumění hermeneutickým principům tvorby, recepce a interpretace uměleckých děl, tak k jejich osvojení a schopnosti jejich užití v písemné i ústní formě.

Požadavky na studenta:

V rámci konzultace bude zvoleno hermeneutické téma a texty, se kterými bude student/ka pracovat. Zkouška proběhne jako obhajoba písemné interpretace vlastního textu (v rozsahu cca 10 normostran).

Základní literatura:

Gadamer, H.-G.: *Pravda a Metoda I*, Praha: Triton, 2010.

Ricoeur, P.: *Život, pravda, symbol*, Praha, Oikoymenh 1993

Eco, U.: *Meze interpretace*, Univerzita Karlova. Nakladatelství Karolinum, 2004

Grondin, H., *Úvod do hermeneutiky*, Praha, Oikoymenh 1996

Doporučená literatura:

Gadamer, H.-G., *Člověk a řeč*, Praha, Oikoymenh 1999

Gadamer, H.-G., *Problém dějinného vědomí*, Praha, Filosofia 1993

Greisch, H., *Rozumět a interpretovat*, Praha, Filosofia 1994

Heidegger, *Rozvrh fenomenologické interpretace Aristotela*, Praha, Oikoymenh 2008

Iser, W., *Jak se dělá teorie*, Praha, Karolinum 2009

Platón, *Ión* in *Hippias Větší, Hippias Menší, Ión, Menexenos*, Praha, Oikoymenh 2010
Ricoeur, P., *Čas a vyprávění I – III*, Praha, Oikoymenh 2000, 2002, 2007
Ricoeur, P., *Úkol hermeneutiky*, Praha, Filosofia 2004

2. VÝVOJOVÁ PSYCHOLOGIE

Přednášející 1.: doc. PhDr. Běla Hátlová, Ph.D.

Specifikace zkoušky: Specifika a variabilita psychického vývoje

Kontakt: belahatlova@centrum.cz

Rámcový obsah zkoušky:

1. Základní pojmy a metody vývojové psychologie (longitudinální a transverzální přístup)
2. Činitelé psychického vývoje
3. Obecné principy a činitelé psychického vývoje. Modely průběhu vývoje (konstantní, akcelerovaný, retardovaný, negativní vývojový trend)
4. Teorie periodizace duševního vývoje (Freud, Erikson, Piaget)
5. Teorie individualizace duševního vývoje
6. Periodizace duševního vývoje od prenatálního období až do období školní zralosti (vývojové úkoly v jednotlivých etapách a problémy s nimi spojené)
7. Prenatální, perinatální a postnatální období. Preformované struktury následného vývoje.
8. Kojenecké a batolecí období. Kognitivní vývoj, psychomotorická inteligence, předpojemové myšlení.
9. Předškolní věk: kognitivní procesy, zrání a učení
10. Vývoj řeči v návaznosti na vývoji myšlení, emocionální, konativní a sociální stimuly.
11. Školní věk specifika zrání a učení v návaznosti na vývoj myšlení, emocionální, konativní a sociální stimuly.
12. Adolescence a dospělost. Funkční zralost, motivace.
13. Seniorský věk, Udržování kvality kognitivních a psychosomatických funkcí.
14. Neorganické poruchy psychického vývoje a jejich prevence.
15. Organické poruchy psychického vývoje a jejich prevence.

Požadavky na studenta:

Pro vstup do kurzu je nutné splnit podmínku absolvování obecné, vývojové a pedagogické psychologie. Kreditní práce v rozsahu 15-20 stran (Times word 12, řádkování 1), na zvolené téma souvisící s tématem disertační práce.

Ústní zkouška z okruhu rámcového obsahu.

Literatura základní:

Allen, K.E., Marotz, L.R. *Přehled vývoje dítěte od prenatálního období do 8 let*. Praha, Portál 2002

Erikson, E.H. : *Dětství a společnost*. Praha, Argo 2002.

Hátlová, B., a kol. *Psychologie seniorského věku*. Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2010.

Hříbková, L. *Nadání a nadaní*. Pedagogicko-psychologické přístupy, modely, výzkumy a jejich vztah ke školní praxi. Praha, Grada 2009

Hříbková Lenka: *Mimořádně nadané děti věti ve škole a v rodině*. Ústí nad Labem - UJEP, 2011

Hříbková Lenka: *Nadání a předškolní věk*. Ústí nad Labem - UJEP, 2010

Langmeier, J., Krejčířová, D. *Vývojová psychologie*. Praha, Grada 2006

Mareš, J. a kol. *Kvalita života u dětí a dospívajících I*. Brno: MSD, 2006. 227 s.

Mareš, J. a kol. *Kvalita života u dětí a dospívajících II*. Brno: MSD, 2007. 259 s.

Mareš, J. a kol. *Kvalita života u dětí a dospívajících III*. Brno: MSD, 2008. 247 s.

Mareš, J. a Mareš, J. (2014). Autonomie dospívajícího jedince: složitý proces, nejistý výsledek. *Pedagogika*, Praha: Univerzita Karlova, 2014, roč. 64, č. 1, s. 81-98.

Matějček, Z. *Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte*. Praha, Grada 2005

Matějček, Z. *Co, kdy a jak ve výchově*. Praha, Portál 1996

Šulová, L. *Raný psychický vývoj dítěte*. Praha, Karolinum 2004.

Wedlichová Iva: *Vývojová psychologie - pro MŠ*. Ústí nad Labem - UJEP, 2011

Pešová, I., Šamalík, M. *Poradenská psychologie pro děti a mládež*. Praha, Grada 2006

Piaget, J., Inhelderová, B. *Psychologie dítěte*. Praha, Portál 2007

Literatura doporučená:

Cizojazyčné podklady voleny na podkladě tématu disertační práce.

Přednášející 2.: PhDr. Iva Wedlichová, Ph.D.

Specifikace zkoušky: Geneze a možnosti rozvoje emoční inteligence a sociálních dovedností dětí i dospělých.

Kontakt: iva.wedlichova@ujep.cz

Anotace zkoušky: Zkouška je zaměřena na oblast vývojové psychologie – primárně na **oblast geneze a možnosti rozvoje emoční inteligence a sociálních dovedností dětí i dospělých**. Další tematickou oblastí je morální vývoj a environmentální rozměr vývojové psychologie v jednotlivých stádiích vývoje osobnosti.

Požadavky na studenta:

- prezentace zaměření a struktury doktorské disertační práce
- nastudování doporučené odborné literatury
- vypracování vědecké eseje v rozsahu 10 – 20 stran A4 (téma bude korespondovat s teoretickým či výzkumným rámcem doktorské disertační práce, bude tento rámec doplňovat o vědecké poznatky z oblasti především vývojové psychologie (ale též psychologie osobnosti a pedagogické psychologie)
- rozprava nad vypracovaným materiálem.

Literatura základní:

GOLEMAN, D. : *Emoční inteligence*, Proč může být inteligence důležitější než IQ, 1996.
LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*, 2 vyd. Praha: Grada Publishing, 2006.
PIAGET, J. INHELDEROVÁ, B. *Psychologie dítěte. Praha, Portál*. Praha: Portál, 2007.
SHAPIRO, L. E. *Emoční inteligence dítěte její rozvoj*. Praha: Portál, 1998.
THOROVÁ, K *Vývojová psychologie*. Praha: Portál, 2015.
VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I.*, Praha: Karolinum, 2005.
WEDLICOVÁ, I. *Emoční inteligence*. Ústí nad Labem: PF UJEP Ústí n. L., 2011.

Literatura doporučená:

BEATY, J.J., *Prosocial Guidance for the Preschool Child*, Prentice Hall 1999.
HUBER, A. *EQ Emocionální inteligence*, Praha: ZEMS a Pragma 2005.
KŘIVOHLAVÝ, J. *Psychologie moudrosti a dobrého života*, Praha: Grada, 2009.
NAKONEČNÝ, M., *Lidské emoce*, Vyd.1. Praha: Academia, 2000, 335 s.
SLAMĚNÍK, I. *Emoce a interpersonální vztahy* Praha: Grada, 2011.
STUHLÍKOVÁ, I. *Základy psychologie emocí*. Praha: Portál, 2002.
SCHULZE, R., ROBERTS, D., *Emoční inteligence*. Praha: Portál, 2011.
WEDLICOVÁ, I. *Vývojová psychologie (určeno studentům oboru Učitelství pro mateřské školy)*. Ústí nad Labem: PF UJEP Ústí n. L., 2010.

Přednášející 3.: doc. PhDr. Lenka Hříbková, CSc.

Specifikace zkoušky: Vývoj kognitivní složky osobnosti (inteligence, tvořivost) a vývoj intelektového a uměleckého nadání v období dětství a dospívání.

Kontakt: lenka.hribkova@pedf.cuni.cz

Anotace zkoušky a požadavky na studenta:

Zkouška má část písemnou a ústní. Písemná část spočívá ve vypracování rešerše a práce na vybrané téma z oblasti vývojové psychologie, které bylo konzultováno se zkoušející a je rámcově specifikováno výše. Rozsah práce je minimálně 10 stran. Ústní zkouška, která následuje po odevzdání písemné práce, spočívá jednak v rozpravě nad touto prací a jednak v rozpravě o zadaném okruhu problematiky: např. vztah kreativity a inteligence v průběhu dětského vývoje, tvořivé schopnosti umělecky a intelektově nadaných dětí, změny v pojetí nadání ve 20. století, hlavní současné koncepce nadání, podpora rozvoje nadaného dítěte apod.

Literatura základní:

DACEY, J.S.; LENNON, K.H. *Kreativita*. Praha: Grada Publishing, 2000.
HELLER, K.A.; MÖNKS, F.J.; STERNBERG, R.J.; SUBOTNIK, R.F. (Eds.). *International Handbook of Giftedness and Talent*. Oxford: Elsevier, 2000.
HŘÍBKOVÁ, L. *Nadání a nadaní. Pedagogicko-psychologické přístupy, modely, výzkumy a jejich vztah ke školské praxi*. Praha: Grada, 2009. 255 s. ISBN 978-80-247-1998-6.
STERNBERG, R.J.; DAVIDSON, J.E. (Eds.). *Conceptions of giftedness*. Cambridge: University Press, 1986.

WINNER, E., MARTINO, G. Artistic Giftedness. In: COLANGELO, N., DAVIS, G. *Handbook of Gifted Education*. Boston: Pearson Education, INC, 2003, p. 335-349.

Literatura doporučená:

DOČKAL, V. *Psychológia nadania*. Bratislava: SPN, 1987

GARDNER, H. *Dimenze myšlení*. Praha: Portál, 1999.

GETZELS, J.W.; JACKSON, P.W. *Creativity and Intelligence: Explorations with Gifted Students*. New York: John Wiley & Sons, 1962.

HŘÍBKOVÁ, L. *Mimořádně nadané děti ve škole a v rodině*. Ústí nad Labem : Univerzita J.E. Purkyně, 2010. 79 s. ISBN 978-80-7414-319-9.

HŘÍBKOVÁ, L. Skupiny, profily a typy nadaných dětí. *Svět nadání*. č. 2, r. 2, 2012.

LAZNIBATOVÁ, J. *Nadané dieťa: jeho vývin, vzdelávanie a podporovanie*. Bratislava: Iris 2003.

MUDRÁK, J. *Nadané děti a jejich rozvoj*. Praha: Grada 2015.

PLHÁKOVÁ, A. *Přístupy ke studiu inteligence*. Olomouc: UJP Olomouc, 1999

STERNBERG, R. J. (Ed.). *The Nature of Creativity*. New York: Cambridge University Press, 1988.

3. ZÁŽITKOVÉ ASPEKTY TVORBY JAKO SJEDNOCUJÍCÍ MOMENT VÝTVARNÉHO UMĚNÍ A VÝTVARNÉ VÝCHOVY

Přednášející 1.: doc. Mgr. Jitka Géringová, Ph.D.

Specifikace zkoušky: Mezi výtvarnou výchovou, arteterapií a uměním. Artefiletika a její kontexty.

Kontakt: jitka.geringova@ujep.cz

Anotace:

Teorie a praxe artefiletiky.

Porozumění specifikům, diferenciacím a podobnostem mezi arteterapií a artefiletikou.

Vztah obou disciplín k výtvarnému umění.

Zážitek a prožitek v tvorbě.

Arteterapie – definování hranic, uplatnění ve speciálním školství, limity a možnosti oboru.

Autoterapeutické aspekty v moderním a současném umění.

Požadavky na studenta:

Konzultace problematiky. Odevzdání odborného textu v minimálním rozsahu 15 stran.

Rozprava nad odborným textem.

Literatura základní:

GÉRINGOVÁ, J. *Pomáhající profese. Tvořivé zacházení s odvrácenou stranou*. Praha: Triton, 2011. Vyd.1. ISBN 978-80-7387-394-3.

GÉRINGOVÁ, J. Arteterapie jako provázení na cestě hrdiny (hrdinky). In *Arteterapie* č. 29. rok 2012. s. 3-11. ISSN 1214-4460.

Časopis Kultura umění Výchova 1/2017. Všechny články. http://www.kuv.upol.cz/index.php?seo_url=aktualni-cislo&casopis=12

SLAVÍK, J. Artefiletika – příležitost pro expresi v dialogu teorie a praxe. In *Kultura umění Výchova*. 2016.

Teoretické články na webu www.artefiletika.cz

SLAVÍK, J., CHRZ, V., ŠTECH, S., et al. *Tvorba jako způsob poznávání*. Praha: Karolinum, 2013. Vybrané kapitoly.

Literatura doporučená:

KOVÁČOVÁ, M. *Výtvarný projev dětí, které přežili traumata, a jeho využití v diagnostice syndromu CAN a CSA*. In *Společný prostor – Common Space 2014*. Sborník z konference. Olomouc: FF UPOL, 2014. ISBN 978-80-244-4411-6.

KOUKOLÍK, F. *Já. O vztahu mozku, vědomí a sebeuvědomování*. Praha: Karolinum, 2005. 80-246-0736-0.

Reflexe v procesu učení. Desetkrát stejně a přeci jinak. Brno: MU v Brně, 2014. ISBN 978-80-210-6489-8.

Intercultural Integration and Art Therapy. Sborník. Socrates Grundtvig project no.116855-CP-1-20041-IT-G1.

Přednášející 2.: Prof. PaedDr. Jaroslava Šicková, akad. soch. PhD. (externí, PF UK Bratislava)

Specifikace zkoušky: Arteterapia v kontexte výtvarnej edukácie

Kontakt: j_sicko@hotmail.com

Anotace zkoušky: Základná terminológia arteterapie, história a súčasné trendy arteterapie, teoretické východiská, metódy arteterapie arteterapeutické techniky, výtvarné materiály v arteterapii.

Požadavky na studenta: Rozprava nad odborným textem v min. rozsahu 15 stran

Literatura základní:

Šicková, J.: *Základy arteterapie*, Portál, 2002

Šicková, J.: *Arteterapia- užitkové umenie*, Petrus 2006

Šicková, J.: *Význam výtvarných materiálov a médií v arteterapii*, Terra Therapeutica, 2004

Literatura doporučená:

Rubin, J.: *Prístupy v arteterapii*, Triton, 2008

Lhotová, M.: *Přeměny výtvarné tvorby v arteterapii*, 2010

Přednášející 3.: Doc. PhDr. Martin Raudenský, Ph.D. (externí, PF UK Praha)
Specifikace zkoušky: Soudobé grafické umění v souvislosti s aktuálními trendy oboru výtvarná výchova

Kontakt: martin.raudensky@ujep.cz

Anotace:

1. Soudobé umění ilustrace, osobnosti, styly, přístupy, média a směřování.

Pokusit se zachytit současnou podobu umění ilustrace bez omezení hranic, národních škol, a stylových směřování. Cíleně se věnovat nejmladší generaci tvůrců, představit řadu inovativních ilustrátorů napříč mezinárodní scénou a poukázat na různorodou škálu přístupů a stylů. Zaměřit se na osobní způsob výzkumu a hledat průniky se soudobými trendy ve výtvarné výchově (přepokládá se iniciativní přístup ve vyhledávání materiálu, osobní kontakt s tvůrci, teoretiky, nakladateli apod.).

2. Konceptuální a postkonceptuální přístupy v práci s médiem autorské knihy.

Autorská kniha jako intermediální prostředek pro komunikaci jedinečných témat. Vztah mezi strukturou a obsahem. Méně obvyklé knižní formy: leporelo, multipl, dynamické prvky založené na dětských pop-up knihách apod. Průzkum odlišných autorských strategií pro tvorbu, distribuci i prezentaci autorské knihy. Zaměřit se na osobní způsob výzkumu a hledat průniky se soudobými trendy ve výtvarné výchově (přepokládá se iniciativní přístup ve vyhledávání materiálu, osobní kontakt s tvůrci, teoretiky, nakladateli apod.).

3. Grafický design a nezávislá nakladatelská činnost.

Výrazové prostředky soudobého grafického designu se uplatňují v celé řadě nezávislých nakladatelských počínů. Hledání účinné formy k vyjádření specifického obsahu. Názor, postoj, gesto. Aktivistické umění (guerilla-art), nízkorozpočtové časopisy – ziny, nízkonákladové knihy, katalogy, multiply apod.). Principy „self publishing“ či „independent publishing“ a možné aplikace těchto východisek ve výtvarné výchově.

Požadavky na studenta: (forma: písemná, ústní, počet stran...)

Literatura základní:

AYNSLEY, J.: *Century of Graphic Design, A: Graphic Design Pioneers of the 20th Century*. N.Y.: Barron's Educational Series, 2001.

BENNETT, A. (ed.); HELLER, S. (ed.): *Design Studies: Theory and Research in Graphic Design*. NY: Allworth Press, 2001.

BIERUT, M. (ed.); HELLER, S. (ed.); DRENTTEL, W. (ed.); HOLLAND, D. K. (ed.): *Looking Closer: Critical Writings on Graphic Design*. NY: Allworth Press, 2006.

BURY, S. *Artists' Books / The book as a work of art, 1963–1995*. London: Aldershot, 1995.

ČEŇKOVÁ, J. *Vývoj literatury pro mládež a její žánrové struktury: adaptace mýtů, pohádek a pověstí, autorská pohádka, poezie, próza a komiks pro děti a mládež*. Praha: Portál, 2006.

ČEŇKOVÁ, J.; SIEGLOVÁ, N. DEJMALOVÁ, K. *Vývoj literatury pro děti a mládež a její žánrové struktury*. Praha: Portál, 2006.

DRUCHER, J. *The Century of Artist Book*. NY: Granary Books, 1995.

JOHNSON, R. F. *Artist Books in the Modern Era 1870 – 2000*. London: Thames & Hudson, 2001.

KLANTEN, R., HELLIGE, H.: *Little Big Books*. Berlin: Gestalten 2013.

PECINA, M. *Knihy a typografie*. Brno: Host, 2011.

KLANTEN, R., HELLIGE, H. *Little Big Books*. Berlin: Gestalten. 2012.

PROKSCH, N. (ed.) *Listování. Moderní knižní kultura ve sbírkách Muzea umění Olomouc*. Olomouc: Muzeum umění Olomouc, 2009.

ŠTORM, F. *Eseje o typografii*. Praha: Společnost pro Revolver Revue. 2008.

Literatura doporučená:

AMBROSE, Gavin a Paul HARRIS. *Grafický design: designové myšlení*. Brno: Computer Press, 2011.

Dar: A.K.A. *Husák trávu nekouřil = The gift : Husák did not smoke dope [katalog]*. Brno: Moravská galerie v Brně, 2012.

DOLEŽAL, J. *Vazby knih*. Praha: SNTL, 1984.

FIELL, CH. & P. (ed.) *Graphic Design Now*. Köln: Benedikt Taschen Verlag, 2005.

FULKOVÁ, M. *Diskurs umění a vzdělávání*. H&H, Praha. 2008.

KABELE, J.; SMETÁČEK, V.; VOZNIČKA, V.; *Morfologie dětské knihy*. Praha: Albatros, 1981. 2012 ISBN:978-3-89955-446-5.

KOČMAN, J. H., *Autorské knihy a papíry / Artists' Books and papers*. Praha 1997.

WIEDEMANN, J. (ed.) *Illustration Now 1-4*. Köln: Benedikt Taschen Verlag, 2005.

ZEEGEN, L. *The Fundament als of Illustration*. Laussane: AVA Publishing, 2005-2011. CARRIÈRE, Jean-Claude,

PRIMUS, Z. *Much Pop more Art / Umění šedesátých let v grafikách, multiplech a publikacích*. Olomouc: Muzeum umění

Olomouc, 1994.

PRIMUS, Z. *Umění je abstrakce – Česká vizuální kultura 60. let*. Praha: Arbor vitae, Kant, 2003.

Přednášející 4.: prof. Mgr. Miloš Michálek (externí, FUD UJEP)

Kontakt: milos.michalek@ujep.cz 606 136 797

Anotace:

- 1) Proces výtvarné tvorby
  - a) výtvarný projekt
  - b) volba médií
  - c) vyústění do finálního artefaktu, akce
  - d) problematika prezentace
  - e) postavení uměleckého díla v systému trhu
  - f) teoretický tvar reflexe osobního výtvarného zážitku a jeho vývoje
- 2) Zprostředkování výtvarného zážitku
  - a) koncepce, trendy ve výtvarné výchově
  - b) přesahy do pedagogické práce

Požadavky na studenta: (forma: písemná, ústní, počet stran...)

odborná rozprava

Literatura základní:

- Aumont, J.: *Obráz*. AMU Praha, 2005
Benjamin, W.: *Dílo a jeho zdroj*. Odeon, 1979
Bourriaud, N.: *Postprodukce. Tranzit*, 2004
David, J.: *Století dítěte a výzva obrazů (eseje)*. PdF MU, 2008
Drvota, S.: *Osobnost a tvorba*. SPN Praha, 1973
Foster, H.; Krauss, R.; Buchloh, B.: *Umění po roce 1900*. Slovart Praha, 2007
Gablik, S.: *Selhala moderna? Votobia*, 1995
Gordon, G.: *Filosofie umění. Barrister&Principal*, 2000
Goodman, N.: *Jazyky umění, nástin teorie symbolů*. Academia Praha, 2007
Chalupecký, J.: *Úděl umělce, Duchampovské meditace*. Torst Praha, 1999
Kesner, L. (ed): *Vizuální teorie: Současné angloamerické myšlení o výtvarných dílech*. H+H Jinočany, 1997
Kesner, L., ml.: *Muzeum umění v digitální době*. Argo a NG Praha, 2000
Kulka, J.: *Psychologie umění, SPN Praha*, 1990
Pod jednou střešou – Fenomén postmoderny v úvahách v českém výtvarném umění (sborník textů). Uspořádali Petr Nedoma a Josef Prokeš, Masarykova univerzita Brno, 1994
Read, H.: *Výchova uměním*. Odeon Praha, 1967
Silverio, R.: *Postmoderní fotografie. Fotografie jako umění na konci 20. st.* AMU Praha, 2007

Literatura doporučená:

- Akce slovo pohyb prostor / Action Word Movement Space. Galerie hl. m. Prahy, 1999
Boorstin, D.J.: *Člověk tvůrce – historie lidské imaginace*, Prostor, Praha, 1996
Tóth, D.: *Nemá kniha*. VŠVU Bratislava, 2005
Gombrich, E.: *Umění a iluze*. Odeon Praha, 1985
Hlaváček, J.: *Výpovědi umění*. SN Ústí nad Labem, 1991
Chalupecký, J.: *Na hranicích umění*. Prostor Praha, 1990
Chalupecký, J.: *Obhajoba umění*. ČS Praha, 1991
Chalupecký, J.: *Evropa a umění, část Smysl a umění*. Torst Praha, 2006
Lucie-Smith, E.: *ARTODEY. Současné světové umění*, Slovart Praha, 1996
Losos, L.: *Techniky malby*. Aventinum Praha, 1994
Mirzoeff, N.: *Co je vizuální kultura*. In : *Umělec 2/2001*
Morganová, P.: *Akční umění*. Votobia Olomouc, 1999
Podoba a smysl malby v současném umění. Koncepce Zdeněk Beran, Sborník symposia, AVU Praha, 1994

Přednášející 5.: doc. PaedDr. Hana Stadlerová, Ph.D. (externí, KVV PedF MU v Brně)

Specifikace zkoušky: Výtvarná tvorba klientů se sociálním znevýhodněním

Kontakt: "Hana Stadlerová" 26587@mail.muni.cz,

Anotace: Výtvarná tvorba klientů se sociálním znevýhodněním: možnosti výtvarné seberealizace autodidaktů; art brut, outsider art; umění jako prostor spolupráce; tvorba a kvalita života; podpora tvorby klientů – specifika přístupů (děti se speciálními vzdělávacími potřebami, klienti diagnostického ústavu, azylových zařízení, domovů pro seniory, klientů se zdravotním postižením); zážitkové aspekty tvorby klientů.

Požadavky studenta: samostatná práce s literaturou, orientace v dané problematice, písemná práce na dohodnuté téma v rozsahu minimálně 10 stran.

Literatura základní:

EISENHAMMEROVÁ, Barbora a kol., 2013. *ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÍ. CREATIVE HELP – tvůrčí dílny s lidmi se zdravotním postižením*. Brno: MU. ISBN 978-80-210-6615-1.

GÉRINGOVÁ, Jitka. 2011. *Pomáhající profese – tvořivé zacházení s odvrácenou stranou*. Praha: Triton. ISBN 978-80-7387-394-3.

KAMENICKÝ, Petr a kol. 2013. *UPRCHLÍCI. CREATIVE HELP – tvůrčí dílny s uprchlíky*. Brno: MU. ISBN 978-80-210-6616-8.

KOMZÁKOVÁ, Martina a SLAVÍK, Jan. (eds.), 2009. *Umění ve službě výchově, prevenci, expresivní terapii*. Praha: UK. ISBN 978-80-7290-415-0.

KOVÁŘOVÁ, Marta, POLÁKOVÁ, Jana a kol. *ROMOVÉ. CREATIVE HELP – tvůrčí dílny s romskými dětmi*. Brno: MU, 2013. ISBN 978-80-210-6612-0

NÁDVORNÍKOVÁ, Alena, 2008. *Artbrut v českých zemích*. Praha – Olomouc Arbor vitae, Muzeum umění Olomouc. ISBN 978-80-86300-95-5; 978-80-87149-03-4.

NOVÁKOVÁ, Martina a LANDOVÁ, Marcela, 2013. *DIAGNOSTICKÝ ÚSTAV. CREATIVE HELP – tvůrčí dílny s dětmi z diagnostického ústavu*. Brno: MU. ISBN 978-80-210-6613-7.

SLAVÍK, Jan, 1997. *Od Výrazu k dialogu ve výchově. Artefiletika*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-437-3.

SLAVÍK, Jan. 2011. *Umění zážitku, zážitek umění. Teorie a praxe artefiletiky*. 1. díl. Praha: UK. ISBN 978-80-7290-498-3.

SLAVÍK, Jan a WAWROSZ, Petr, 2011. *Umění zážitku, zážitek umění. Teorie a praxe artefiletiky*. 2. díl. Praha: Universita Karlova. ISBN 978-80-7290-499-0.

Přednášející 6: prof. akad. mal. Mgr. Martin Velíšek, Ph.D.

Specifikace zkoušky: Tvorba jako redefinice daného oboru

Kontakt: martin.velisek@ujep.cz

Předmět předkládá k teoretickému i praktickému zkoumání otázku definování výtvarných oborů (kresba, malba, grafika). Obraz se nestává obrazem, kresba kresbou a grafika grafikou, protože naplňují obecnou představu obrazu, kresby či grafiky, ale proto, že ji sami aktivně vytváří. Právě proto můžeme hovořit v pravém slova smyslu o tvůrčím aktu. Seminář polemizuje s konvenčním pojetím výtvarných oborů a snaží se je redefinovat. Opakovaně a systematicky boří všemožné vžitě představy o tom, co je to malba, kresba, grafika, přičemž však současně respektuje základní principy (obraznost, kresebnost, grafickou redukci-znakovost) a nabízí definice nové. Staví na konceptu a následně na ideové, technické a technologické vynalézavosti a kreativitě. Důraz je kladen na inovativní a kreativní přístup k materiálu, ale také k podložce, formátu, ale i obsahu. Nelpí jednoznačně na definitivnosti, ale zviditelňuje také proces.

Požadavky na studenta: Na základě konzultací představí student vlastní projekt, který koherentně propojuje obsah a formu, a svébytně redefinuje daný výtvarný obor. Tuto definici student také teoreticky zformuluje a současně naznačí její potenciál ve výtvarné výchově. Předpokládá se užší vazba k tématu disertační práce.

Literatura:

BERAN, Z. *Základy techniky malby*, Praha, AVU, 1992

HORÁK, O., FRANTA, J., BÖHM, D., *Průvodce neklidným územím, Labyrint*, 2016, ISBN 978-80-87260-84-5

PETŘÍČEK, M. *Myšlení obrazem, průvodce současným filosofickým myšlením pro středně pokročilé*. Praha: Herrmann a synové, 2009. 201 s. ISBN 978-80-87054-18-5

PETŘÍČEK, M., VELÍŠEK, M. *Pohledy (které tvoří obrazy)*. UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE – Pedagogická fakulta, 2012. ISBN 978-80-7290-584-3

SLÁNSKÝ, B. *Technika malby I., II.*, Praha, SNKL, 1953

4. TEORIE VÝTVARNÉ VÝCHOVY

Přednášející 1.: doc. Mgr. Kateřina Dytrtová, Ph.D.

Kontakt: katerina.dytrtova@ujep.cz

Anotace: Předmět se zabývá teoretickým zázemím předmětu výtvarná výchova. Jeho vztahem jak k edukativní praxi, tak ke světu umění, ale i šířeji k vizuálním oborům obecně. Zabývá se především analýzou a reflexí procesu tvorby a výsledného díla. Odlišuje mezi popisem a interpretací. Sleduje strukturu vzájemných vztahů. Charakterizuje odlišnosti jednotlivých symbolických systémů, nejčastěji se dotýká průniků mezi zvukovým a vizuálním kódem. Vychází ze souvislostí mezi vnímání hmatem a prostorovými představami, vnímáním sluchem a časovými zřeteli, proto jsou preferovány analýza či tvorba projektů založených zejména na procesualitě. Student projekt zpracovává v dynamických souvislostech komplementárních opozit, mezi stabilitou pravidel a unikavostí kontinua, mezi podobností rozdílného a rozdílem podobného, v pohybu mezi jedinečností a zaměnitelností, uvažuje zprostorovělý čas a časovaný prostor. Předmět zkoumá vizuální média v interdisciplinárních vazbách v období 20. století a jejich možnosti v předmětu výtvarná výchova.

Požadavky na studenta:

Zkouška probíhá jako ústní obhajoba aplikování prostudovaného, předem dohodnutého počtu odborné literatury do textu, popřípadě výtvarného projektu, který odpovídá tématem a svým zaměřením disertační práci.

Literatura základní:

- AJVAZ, M. (2003) *Světelný prales. Úvahy o vidění*. Praha: OIKOYMENH, 2003. ISBN 80-7298-080-0
- AUMONT, J. *Obraz*. Praha: AMU, 2005. ISBN 80-7331-045-7
- BARTHES, R. (2005) *Světlá komora. Poznámka k fotografii*. Praha: Agite/Fra, 2005. ISBN 80-86603-28-8.
- BARTLOVÁ, Milena. *Skutečná přítomnost. Středověký obraz mezi ikonou a virtuální realitou*. Praha: Argo, 2012, 2013. 407s. ISBN 978-80-257-0542-1
- BLÁHA, J. (2007) *Křížovatka geneze moderního malířství a hudby*. Praha: PedF UK 2007. ISBN 978-80-7290-291-0
- BOURRIAUD, N. (2004) *Postprodukce*. Praha: Tranzit, 2004. ISBN 80-903452-0-4
- BYSTRICKÝ, J.; MUCHA, I. *K filosofii médií*. Praha: 999 Pelhřimov, 2007. 167 s. ISBN 978-80-86391-23-6
- BYSTRICKÝ, J., MUCHA, I. *Simulace, systémy a kontingence*. Praha: 999 Pelhřimov, 2002. ISBN: 80-86391-07-8
- CASSIRER, E. (1996) *Filozofie symbolických forem I. Jazyk*. Praha: Oikoymenh, 1996. ISBN 80-86005-10-0
- CASSIRER, E. (1996) *Filozofie symbolických forem II. Mýtické myšlení*. Praha: Oikoymenh, 1996. ISBN 80-86005-11-9
- DOLEŽEL, L. (2003) *Heterocosmica. Fikce a možné světy*. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0735-2
- DYTRTOVÁ, K. *Expresí teploměru - jak volba konceptu ovlivňuje poznání zkoumaného jevu, 2. část. Výtvarná výchova*, 2015, roč. 55, č., s. ISSN 1210-3691
- DYTRTOVÁ Kateřina. *Výtvarná výchova a Martin Honert, autor využívající vizuál i text Výtvarná výchova*, 2014, roč. 54, č. 1, s. 1-10. ISSN 1210-3691
- DYTRTOVÁ, K. *Audiovizuální umění a tvorba. Výtvarná výchova*, 2014, roč. 54, č. 3, s. 4-8. ISSN 1210-3691
- DYTRTOVÁ, K. (2006) *Čas, prostor, hudba a výtvarné umění*. Ústí n.L.: Acta Universitatis UJEP Ústí nad Labem, 2006. 138 s. ISBN 80-7044-765-6
- DYTRTOVÁ, K. 2010. *Interpretace a metody ve vizuálních oborech*. Ústí n.L.: Acta Universitatis UJEP Ústí nad Labem. ISBN 978-80-7414-250-5
- FULKOVÁ, M. (2008) *Diskurz umění a vzdělávání*. Praha: H+H, 2008. ISBN 978-80-7319-076-7
- FULKOVÁ, M. *Vše v jednom: metafora kultury jako textu a jeho intertextová povaha. Výtvarná výchova*, 2009, roč. 49, č. 2-3, s. 4-9. ISSN 1210-3691
- GOODMAN, Nelson. (2007) *Jazyky umění. Nástin teorie symbolů*. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1519-8
- GROENSTEEN, Thierry. (2005) *Stavba komiksu*. Brno: Host 2005. ISBN 80-7294-141-0
- KESNER, L. *Vizuální teorie*. 2. rozšířené vydání. Praha: H +H, 2005. 372 s. ISBN 80-7319-054-0
- KULKA, T. (1994) *Umění a kýč*. Praha: Torst, 1994. ISBN 80-85639-17-3
- KULKA, T. (2004) *Umění a falzum*. Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-0954-X
- KULKA, T.; CIPORANOV, D. (eds.) *Co je umění. Texty angloamerické estetiky 20. století*. Praha: FF UK, 2010. 437 s. ISBN 978-80-87378-46-5
- MERLEAU – PONTY, M. (2008) *Svět vnímání*. Praha: OIKOYMENH, 2008. ISBN 978-60-7298-287-5
- PETŘÍČEK, M. *Myšlení obrazem*, průvodce současným filosofickým myšlením pro středně pokročilé. Praha: Herrmann a synové, 2009. 201 s. ISBN 978-80-87054-18-5
- PEREGRIN, Jaroslav. *Význam a struktura*. Praha: OIKOYMENH, 1999. 292 s. ISBN 80-86005-93-3
- SLAVÍK Jan; CHRZ Vladimír; ŠTECH, Stanislav a kol. *Tvorba jako způsob poznávání*. Praha: UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Přednášející 2.: Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D. (externí, PF ZUČ Plzeň)

Specifikace zkoušky: Úvod do analytického přístupu k obsahové analýze ve výtvarné výchově

Kontakt: lukajda@kvk.zcu.cz, tel.: 377 636 489

Anotace zkoušky:

Frekventant kurzu zpracuje teze, které se vztahují ke kvalitativní výzkumné části jím řešeného problému disertační práce. Obecným cílem je prohloubit a strukturovat myšlení a usuzování frekventanta o problematice obsahové struktury výzkumného pole, kladení výzkumných otázek, formulování hypotéz a profesních soudů. Nad konkrétním disertačním projektem budou vyhledávány a zvažovány postupy, které umožní zdárně zvládnout shromažďování primárních dat, jejich analytické zpracování, a následnou sumarizaci ve výzkumné zprávě. Absolvování kurzu by mělo rozvinout kompetence frekventanta pro tvorbu výzkumné části disertační práce tak, aby vyhovovala požadavkům oborově didaktického výzkumu. Zároveň bude zadání konkrétního úkolu respektovat vedení disertační práce ze strany frekventantova školitele.

Požadavky na studenta:

- studium základní a dojednané literatury
- sepsání tezí (rozsahu bude upřesněn na základě rozpracovanosti doktorského projektu)
- průběžné konzultace dle dohodnutého harmonogramu (zadání úkolu a průběžné ověřování jeho zpracování) – je možno řešit korespondenčně
- prezenční zakončení předmětu formou dialogické rozpravy nad sepsaným textem

Literatura základní:

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 8073670402.

GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno : Paido, 2010. 261 s. ISBN 978-80-7315-185-0.

STRAUSS, A. L.; CORBINOVÁ, J. *Základy kvalitativního výzkumu (Postupy a techniky metody zakotvené teorie)*. Brno - Boskovice : Sdružení podané ruce, Nakladatelství Albert 1999. ISBN 80-85834-60-X.

Literatura doporučená:

EISNER, E. W. *The Enlightened Eye: Qualitative Inquiry and the Enhancement of Educational Practice*. Prentice Hall : Upper Saddle River, New Jersey, USA, 1998. ISBN-13:978-0135314197.

CHRÁSKA, M. *Úvod do výzkumu v pedagogice: základy kvantitativně orientovaného výzkumu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003. 199 s. ISBN 80-244-0765-5.

JANÍK, T., SLAVÍK, J., NAJVAR, P., et al. *Kvalita (ve) vzdělávání: obsahově zaměřený přístup ke zkoumání a zlepšování výuky*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6349-5.

JANÍK, T.; SLAVÍK, J. Obsah, subjekt a intersubjektivita v oborových didaktikách. *Pedagogika*, 2009, 59, č. 2, s. 116 – 135. ISSN 3330-3815.

JANÍK, T.; MIKOVÁ, M. *Videostudie: výzkum výuky založený na analýze videozáznamu*. Brno: Paido, 2006. ISBN 80-7315-127-8

LUKAVSKÝ, J. *Konceptová analýza aranžmá výtvarných úkolů na 1. stupni ZŠ*, In Příkrylová, K. ed. *Vizuální gramotnost*. Praha: Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta, 2010, s. 146 - 159. ISBN 978-80-7290-487-7.

PELIKÁN, J. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-569-8

SLAVÍK, J.; JANÍK, T. *Fakty a fenomény v průniku didaktické teorie, výzkumu a praxe vzdělávání*. *Pedagogika*, 2007, 57(3), str. 263 – 274. ISSN 3330-3815.

SLAVÍK, J.; JANÍK, T. *Významová struktura faktu v oborových didaktikách*. *Pedagogika*, 2005, 55, č. 4. ISSN 3330-3815.

SLAVÍK, J.; LUKAVSKÝ, J.; HAJDUŠKOVÁ, L.: *Konceptová analýza výuky jako nástroj učitelské reflexe (obecné a zvláštní poznatky z výzkumu reflexí budoucích učitelů výtvarné výchovy)* *Pedagogická orientace*, 2011. ISSN 1211-4669

SLAVÍK, J.; LUKAVSKÝ, J.; LAJDOVÁ, A. *Princip imaginace v didaktické znalosti obsahu (na empiricko-výzkumném příkladu výtvarného projevu)*. In.: JANÍK, T.; a kol. *Metodologické problémy výzkumu didaktických znalostí obsahu*. Brno: Paido, 2008, str. 113-128. ISBN 978-80-7315-165-2

ŠVAŘÍČEK, R., ŠEĎOVÁ, K., et al. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. 384 s. ISBN 978-80-7367-313-0.

Přednášející 3.: doc. PhDr. Jaroslav Vančát, Ph.D. (externí, PF ZUČ Plzeň, FHS Praha)

Kontakt: jaroslav@vanecat.cz, jaroslav.vanecat@fhs.cuni.cz

Anotace: Studium je zaměřeno na vysvětlení obsahu a cílů Rámcového vzdělávacího programu (RVP) pro výtvarný obor, který je současným základem výuky na základních školách a gymnáziích. Analyzuje předchozí stav výtvarné výchovy, její historické i současné zdroje, skrze něž rozšiřuje svůj zájem z původně dominantního výtvarného umění i k dalším vizuálně obrazným vyjádřením (reklama, vizuální komunikace, kinematografická a interaktivní grafická média) a k studiu fungování znaku obecně (jeho *estetická, poznávací a komunikační funkce*, jeho *strukturní založení a strukturační účinky*).

Posluchač se takto naučí chápat RVP ve všech jeho podstatných souvislostech, bude schopen sémantické poznatky uplatnit i mimo výtvarnou výchovu, zejména k cílenému rozvoji své vlastní tvořivosti a k pedagogickému uplatnění metodiky rozvoje tvořivosti u ostatních.

Tématické okruhy studia:

1. Výtvarné umění a svět vizuální kultury ve vyučování na základní a na střední škole – pojetí výtvarné výchovy v kurikulárních dokumentech RVP.

Rámcový vzdělávací program, kapitola Umění a kultura – na portálu vuppraha.cz.

Vančát, Poznávací a komunikační obsah výtvarné výchovy v kurikulárních dokumentech, s. 5 – 12.

2. Sémantický a strukturní přístup k vizuálně obraznému vyjádření a výtvarné výchově. Magický, mytický, univerzalistický (reflexivní), modernistický a postmodernistický sémantický model. Co je struktura (relace elementů - interakce, vícevrstevnou).

Mukařovský, Studie z estetiky, s. 109 – 117 (O strukturalismu).

Vančát, Poznávací a komunikační obsah výtvarné výchovy v kurikulárních dokumentech, s. 13 - 24.

Vančát, Vývoj obrazivosti od objektu k interaktivitě, s. 7 – 32.

3. Proměna způsobu vzdělání a možnosti explikace výtvarné výchovy do obecného vzdělání skrze rozvoj tvořivosti: aktivita žáka, jedinečnost a originalita tvůrce a otázka talentu – konvence a originalita, experiment coby metafyzický přesah, autorský produkt, evaluace – interpretace a komunikační ověření, portfolio.

Vančát, Výchova k tvořivosti ve školním vzdělávacím programu, s. 17 – 36.

4. Metodika uplatnění specifické poznávací funkce výtvarného umění ve vyučování.

Reflexe a interakce ve vnímání. Lineární a strukturní (interakční) model vizuálního vnímání. Poznávací a komunikační funkce umění ve výtvarné výchově. Místo estetické funkce.

Dynamika strukturní proměny. Interakce a transformace.

Vančát, Tvorba vizuálního vyjádření, 13 - 25, 37 – 60.

5. Senzuální, psychosomatická a sociální úroveň recepce vizuálně obrazného vyjádření.

Ontogeneze a fylogeneze smyslového vnímání. Vývoj poznávacích aspektů vizuálně obrazné recepce.

Vančát, Vývoj obrazivosti od objektu k interaktivitě, s. 41 – 89.

6. Metodika uplatnění komunikační funkce výtvarného umění ve vyučování. Geneze komunikačních aspektů vizuálně obrazných prostředků.

Vančát, Tvořivost a obraznost ve školním vzdělávacím programu, s. 29 – 41.

7. Formy zobrazování v ontogenezi dětského výtvarného projevu a jeho souvislosti s reflexí soudobého stavu vizuální kultury. Klasická vizuálně obrazná vyjádření ve vyučování. Vztah vizuálně reflexivního a metaforického myšlení

Uždil, Čáry, klikyháky, paňáci a auta.

Lakoff, G., Johnson, M., Metafory, kterými žijeme.

8. Principy uplatnění vizuálně obrazných vyjádření ve vyučování jako budování strukturních souvislostí. Nárůst strukturních souvislostí ve vývoji výtvarného umění. Vývoj zobrazení od objektu ke struktuře (od pravěku do moderny).

Vančát, Tvořivost a obraznost ve školním vzdělávacím programu, s. 18 – 30.

9. Modernistická vizuálně obrazná vyjádření ve vyučování (dekonstrukce objektu, dekonstrukce scény, strukturální relace elementu, izolace a relace objektu v dadaismu a surrealismu).

Lamač, Myšlenky moderních malířů.

Vančát, Vývoj obrazivosti od objektu k interaktivitě, s. 89 – 106.

10. Modernistická vizuálně obrazná vyjádření ve vyučování (aktivizace osobního přístupu – koncept, akce).
Zhoř, Horáček, Akční tvorba.

11. Postmodernistická vizuálně obrazná vyjádření ve vyučování (osobní projekt – „skončilo století umění“, pluralistický projekt sociálních skupin).

Fišer, Havlík, Horáček, Slovem, akcí, obrazem.

Kulka, T., Ciporanov, D., Co je umění?

12. Aplikace vizuálně obrazných vyjádření v médiích ICT ve vyučování (dynamická proměna kvalit, síť, interaktivita, virtualita).

Vančát, Vývoj obrazivosti od objektu k interaktivitě, 114 – 224.

Literatura základní:

Michalovič, P., Zuska, V., Znaky, obrazy a stíny slov. AMU Praha, 2010.

Kulka, T., Ciporanov, D., Co je umění? Texty angloamerické estetiky 20. století. Pavel Mervart, Č. Kostelec 2010.

Arnheim, Art and Visual Perception, University of California Press, 1974.

Kesner, Vizuální teorie, Praha 1997.

Lakoff, G., Johnson, M., Metafory, kterými žijeme, Brno 2002.

Liessmann, Filozofie moderního umění, Praha 2000.

Mukařovský, Studie z estetiky, Praha, Odeon 1966.

Uždil, Čáry, klikyháky, paňáci a auta, Praha, Portál, 2002.

Vančát, Tvorba vizuálního vyjádření, Karolinum 2000.

Vančát, Poznávací a komunikační obsah výtvarné výchovy v kurikulárních dokumentech, Praha 2003.

Vančát, Výchova k tvořivosti ve školním vzdělávacím programu. EduArt, Praha 2007

Vančát, Tvořivost a obraznost ve školním vzdělávacím programu. EduArt, Praha 2008

Vančát, Vývoj obrazivosti od objektu k interaktivitě, Karolinum Praha 2009.

Žegin, Jazyk malířského díla, Praha 1980

Francastel, P., Malířství a společnost. Barrister & Principal, Brno 2003

Golding, J., Cesty k abstraktnímu umění. Barrister & Principal, Brno 2000

Micheli, Umělecké avantgardy XX. století. SNKLU Praha 1964.

Lamač, Myšlenky moderních malířů, Praha 1968.

Zhoř, Proměny soudobého výtvarného umění, SPN, Praha 1992.

Zhoř, Horáček, Akční tvorba, Olomouc, 1991

Fišer, Havlík, Horáček, Slovem, akcí, obrazem, Brno, Masarykova univerzita, 2010.

Přednášející 4.: doc. PaedDr. Jan Slavík, CSc. (externí, PF ZUČ Plzeň)

Specifikace zkoušky: Reflexe a evaluace výuky ve výtvarné výchově

Kontakt: slavikj@kvk.zcu.cz

Anotace: Příprava zakončená dílčí zkouškou je zaměřena na rozvoj dispozic uchazečů k popisu, analýze a evaluaci výuky založené na hospitačním pozorování výuky s oporou v jejích videozáznamech. Uchazeči se seznámí s metodikou předběžně strukturované reflexe založené na kategorizovaných záznamech, ale zejména s metodikou následně strukturované reflexe založené na dokumentačních záznamech výuky. Zvláštní pozornost bude věnována souvislostem mezi výzkumy výuky a metodikou 3A pro rozvíjející hospitace výuky. Cílem přípravy je vybavit uchazeče znalostmi a dovednostmi pro konceptovou analýzu výuky a pro hodnocení kvality výuky ve výtvarné výchově.

Literatura základní:

Hendl, Jan (2005) *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál.

Chráska, M. (2007) *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada.

Janík, T., Slavík, J., Mužík, V., Trna, J., Janko, T., Lokajíčková, V., Lukavský, J., Minaříková, E., Sliacky, J., Šalamounová, Z., Šebestová, S., Vondrová, N., & Zlatníček, P. (2013). *Kvalita (ve) vzdělávání: obsahově zaměřený přístup ke zkoumání a zlepšování výuky*. Brno: Masarykova univerzita.

Janík, T., & Slavík, J. (2009). Obsah, subjekt a intersubjektivita v oborových didaktikách. *Pedagogika*, 59(2), 116–135.

Janík, T., Minaříková, E., Pišová, M., Kostková, K., Janík, M., & Hublová, G. (2014). Profesní vidění u učitelů: pokus o zmapování výzkumného pole. *Pedagogika*, 64(2), 151–176.

Slavík, J., Lukavský, J., & Hajdušková, L. (2010). Konceptová analýza výuky: didaktické poznatky z výzkumu reflexí studentů učitelství výtvarné výchovy. *Pedagogická orientace*, 20(4), 69–91.

Slavík, J., Lukavský, J., Najvar, P., & Janík, T. (2015) Profesní soud o kvalitě výuky: předem a následně strukturovaná reflexe. *Pedagogika*, 65(1), 5–33.

Švaříček, R. & Šedřová, K. a kol. (2007) *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál.

Přednášející 5: prof. akad. mal. Mgr. Martin Velíšek, Ph.D.

Specifikace zkoušky: Didaktické konotace praktické explorace ve výtvarné výchově

Kontakt: martin.velisek@ujep.cz

Anotace: Předmět se zabývá teoretickou reflexí konkrétních praktických úloh. Představuje pedagogický proces jako komplex vzájemně se podmiňujících vztahů a souvislostí mezi podmínkami, prostředky, osobností učitele a osobností žáka. Reflektuje tento proces od výběru témat ve vazbě na RVP a ŠVP, jejich začlenění do tematického plánu, přes plánování, návrh a realizaci výtvarné řady až po evaluaci. Představuje ho jako vědomý, programový a vnitřně propojený sled aktivit s jasným cílem. Klade přitom důraz na promyšlenou vazbu mezi obsahem a zvolenou formou. Staví na materiálové exploraci, kooptování a priori nevýtvarných materiálů a technik do výuky se současným pochopením technologických limitů. Pracuje se vstřícným a zprostředkujícím pojetím výuky a cílů ve výtvarné výchově a z toho plynoucího způsobu hodnocení jednotlivých výstupů. Pedagogický proces prezentuje jako široce diskurzivně podmíněný jev participující na Deweyovském zkušenostní kontinuum.

Požadavky na studenta: Zkouška probíhá jako dialog na základě studentem zpracovaného, konzultovaného a reflektovaného výtvarného projektu, který odpovídá tématem a svým zaměřením disertační práci.

Literatura:

PETŘÍČEK, M. Myšlení obrazem, průvodce současným filosofickým myšlením pro středně pokročilé. Praha: Herrmann a synové, 2009. 201 s. ISBN 978-80-87054-18-5

PETŘÍČEK, M., VELÍŠEK, M. Pohledy (které tvoří obrazy). UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE – Pedagogická fakulta, 2012. ISBN 978-80-7290-584-3

ROESELOVÁ, V. Techniky ve výtvarné výchově. Praha: Sarah, 1996. ISBN 80-902267-1-X

SLAVÍK Jan; CHRZ Vladimír; ŠTECH, Stanislav a kol. Tvorba jako způsob poznávání. Praha: UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE – NAKLADATELSTVÍ KAROLINUM, 2013

SLAVÍK, J. (2001) Umění zážitku, zážitek umění. I díl. Praha: PF UK, 2001. ISBN 80-7290-066-8

SLAVÍK, J. (1999) Hodnocení v současné škole. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-262-9

5. DĚJINY VÝTVARNÝCH OBORŮ

Přednášející 1.: PhDr. Iva Mladičová, Ph.D.

Specifikace zkoušky 1: Proměny sochařského média v českém i světovém umění od roku 1945 do současnosti

Kontakt: iva.mladicova@ujep.cz

Anotace: Náplní kurzu je sledování diferenciací sochařského média od konce druhé světové války do současnosti. Důležitým výchozím tématem je tradiční pojetí plasticity tvaru. Pozornost je zaměřena na proměny fenoménu objektu, instalace, na práci s prostorem obecně. Sledován je proto i význam prázdného prostoru pro pojetí sochy, plastiky, instalace, prostředí. Pozornost je soustředěna na fenomén site specific instalací. Proměny jsou sledovány v českém i světovém prostředí, a to v kontextu dobových filozofických teorií.

Požadavky na studenta: (zkouška – forma ústní)

Student je schopen u konkrétních uměleckých osobností vysvětlit proměny pojetí sochařského média během druhé poloviny 20. století. Základní pojmy sledovaného tématu vysvětluje ve filozofickém kontextu. Má přehled o zásadních světových i českých výstavách, reflektujících dané téma.

Literatura základní:

FOSTER, Hal – KRAUSSOVÁ, Rosalind – BOIS, Yve-Alain – BUCHLOH, Benjamin H. D., *Umění po roce 1900. Modernismus, antimodernismus, postmodernismus*, [Praha], Slovart 2007.

REZEK, Petr, *K teorii plastičnosti*, Praha: Ztichlá klika, 2011.

REZEK, Petr, *Tělo, věc a skutečnost v umění šedesátých a sedmdesátých let*, Praha, Ztichlá klika 2010.

REZEK, Petr, *Architektonika a protoarchitektura*, Praha, Ztichlá klika 2009.

ŠEVČÍK, Jiří – MORGANOVÁ, Pavlína – NEKVIŇDOVÁ, Terezie – SVATOŠOVÁ, Dagmar (eds.), *České umění 1980–2010. Texty a dokumenty*, Praha, Vědecko-výzkumné pracoviště AVU 2011.

Literatura doporučená:

BOURRIAUD, Nicolas, *Postprodukce. Kultura jako scénář: Jak umění nově programuje současný svět*, Praha, Tranzit 2004.

DVOŘÁK, Jan (ed.), *Čestmír Suška*, Praha: Gallery; Ostrava: Galerie výtvarného umění, 2012.

ERHART, Gustav – PRIMUS, Zdenek – ZEITHAMML, Jindřich, *Jindřich Zeithamml*, Praha: Arbor vitae; Český Krumlov: Egon Schiele Art Centrum, 2002.

HARRISON, Charles – WOOD, Paul, *Art in Theory 1900–2000. An Anthology of Changing Ideas*, Malden, Blackwell 2003.

HAVRÁNEK, Vít (ed.), *Jiří Kovanda. 2005–1976. Akce a instalace*, Praha: Tranzit, 2005.

HLAVÁČEK, Josef, *Hugo Demartini*, Praha: Odeon, 1991.

HLAVÁČEK, Josef, *Umění je to, co dělá život zajímavější než umění (jak praví R. F.)*, Praha: ARTetFACT, 1999.

HLAVÁČEK, Josef – MACHALICKÝ, Jiří – KAFKA, Ivan, *Ivan Kafka 1975–2005*, Praha: Art D – Grafický ateliér Černý, 2006.

HLAVÁČEK, Josef – MEYER, Werner – SOLAN, Piedad, *Magdalena Jetelová*, Praha: Gallery, 2007.

CHALUPECKÝ, Jindřich, *Úděl umělce. Duchampovské meditace*, Praha, Torst 1998. ISBN 80-7215-050-2

Stanislav Kolíbal. Retrospektiva (katalog výstavy), Praha: Národní galerie, 1997.

SRP, Karel (ed.), *Minimal & Earth & Concept Art*, Praha, Jazzová sekce 1982.

SYLVESTER, David, *Pět rozhovorů. Smith, Lichtenstein, Serra, Andre, Koons*, Praha, Arbor vitae 2003.

ŠETLÍK, Jiří, *Cesty po ateliérech. 1976–1986*, Praha: Torst, 1996.

ŠEVČÍK, Jiří (ed.), *Karel Malich. Wires = Dráty*, Praha: Akademie výtvarných umění, 2005.

ŠEVČÍK, Jiří – MORGANOVÁ, Pavlína – DUŠKOVÁ, Dagmar (eds.), *České umění 1938–1989. Programy, kritické texty, dokumenty*, Praha: Academia, 2001.

ŠEVČÍKOVÁ, Jana – ŠEVČÍK, Jiří, *Texty*, Praha: Tranzit – Vědecko-výzkumné pracoviště AVU, 2010.

ŠVÁCHA, Rostislav – PLATOVSKÁ, Marie (eds.), *Dějiny českého výtvarného umění (díl V, 1939–1958)*, Praha, Academia 2005.

ŠVÁCHA, Rostislav – PLATOVSKÁ, Marie (eds.), *Dějiny českého výtvarného umění (díl VI/1, 1958–2000)*, Praha, Academia 2007.

ŠVÁCHA, Rostislav – PLATOVSKÁ, Marie (eds.), *Dějiny českého výtvarného umění (díl VI/2, 1958–2000)*, Praha, Academia 2007.

VACHTOVÁ, Ludmila – BREGANTOVÁ, Polana (eds.), *Ted. Práce Evy Kmentové*, Praha: Arbor vitae, 2006.

ZEMINA, Jaromír, *Vladimír Janoušek. Proč to dělám právě tak*, Uherské Hradiště: Portál, 1995.

Specifické zkoušky 2: České a světové výtvarné umění od 40. do 80. let 20. století

Přednášející 2.: PhDr. Iva Mladičová, Ph.D.

Kontakt: iva.mladicova@ujep.cz

Anotace: Obsahem kurzu je zprostředkovat důkladný přehled o českém umění od 40. let do konce 80. let v kontextu světové umělecké scény. Důraz je kladen na interpretaci výtvarných děl, ale i na znalost textů dobových teoretiků umění a filozofů.

Požadavky na studenta: (zkouška – forma ústní konzultace a následné písemné zpracování vybraného tématu)

Student si vybírá ideu/téma, které sleduje v pracích vybraných autorů v kontextu evropského/světového umění; zajímá jej proměna uchopení ideje v logickém časovém úseku. Může si vybrat i skupinu autorů, jejichž díla v určitém časovém úseku interpretuje a paralelně sleduje specifika u jednotlivých uměleckých výrazů, také v kontextu světové scény.

Literatura

- ALAN, Josef (ed.), *Alternativní kultura. Příběh české společnosti 1945–1989*, Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2001. ISBN 80-7106-449-1
- BERTENS, Hans – NATOLI, Joseph (eds.), *Encyklopedie postmodernismu*, Brno: Barrister & Principal 2005. ISBN 80-86598-26-8
- BRUNCLÍK, Pavel (ed.), *Adriena Šimotová (katalog výstavy)*, Praha: Národní galerie, 2001. ISBN 80-7035-260-4
- David Jiří (katalog výstavy)*, Brno: Moravská galerie, 2009. ISBN 978-80-7027-194-0
- Diviš Stanislav (katalog výstavy)*, Praha: Kant, 2008. ISBN 978-80-86970-61-5
- DRYJE, František – SCHMITT, Bertrand (eds.), *Jan Švankmajer. Možnosti dialogu. Mezi filmem a volnou tvorbou*, Řevnice: Arbor vitae, 2012. ISBN 978-80-7467-015-2
- DVOŘÁK, Jan (ed.), *Čestmír Suška*, Praha: Gallery; Ostrava: Galerie výtvarného umění, 2012. ISBN 978-80-86990-82-8
- DVOŘÁK, Jan (ed.), *Róna*, Praha: Gallery; Ostrava: Galerie výtvarného umění, 2010. ISBN 978-80-86990-34-7
- ERHART, Gustav – PRIMUS, Zdenek – ZEITHAMML, Jindřich, *Jindřich Zeithamml*, Praha: Arbor vitae; Český Krumlov: Egon Schiele Art Centrum, 2002. ISBN 80-86300-10-2
- FLUSSER, Vilém, *Moc obrazu. Výbor filosofických textů z 80. a 90. let*, Výtvarné umění 20, 1996, č. 3–4.
- FOSTER, Hal – KRAUSSOVÁ, Rosalind – BOIS, Yve-Alain – BUCHLOH, Benjamin H. D., *Umění po roce 1900. Modernismus, antimodernismus, postmodernismus*, Praha, Slovart 2007. ISBN 978-80-7209-952-8
- HAVRÁNEK, Vít (ed.), *Jiří Kovanda. 2005–1976. Akce a instalace*, Praha: Tranzit, 2005. ISBN 80-903452-2-0
- HAVRÁNEK, Vít (ed.), *Akce, slovo, pohyb, prostor. Experimenty v umění šedesátých let (katalog výstavy)*, Praha, Galerie hlavního města Prahy 1999. ISBN 80-7010-074-5
- HIRŠAL, Josef – GRÖGEROVÁ, Bohumila, *Let let*, Praha: Torst, 2007. ISBN 978-80-7215-311-4
- HLAVÁČEK, Josef, *Hugo Demartini*, Praha: Odeon, 1991. ISBN 80-207-0279-2
- HLAVÁČEK, Josef, *Umění je to, co dělá život zajímavější než umění (jak praví R. F.)*, Praha: ARTetFACT, 1999. ISBN 80-7047-042-9
- HLAVÁČEK, Josef – MACHALICKÝ, Jiří – KAFKA, Ivan, *Ivan Kafka 1975–2005*, Praha: Art D – Grafický ateliér Černý, 2006. ISBN 80-902892-9-0
- HLAVÁČEK, Josef – MEYER, Werner – SOLAN, Piedad, *Magdalena Jetelová*, Praha: Gallery, 2007. ISBN 978-80-86990-04-0
- CHALUPECKÝ, Jindřich, *Na hranicích umění*, Praha: Prostor, 1990. ISBN 80-85190-06-0
- CHALUPECKÝ, Jindřich, *Tíha doby. Stati o časových souvislostech a situacích kultury 1968–1988*, Olomouc: Votobia, 1997. ISBN 80-7198-175-3
- CHALUPECKÝ, Jindřich, *Nové umění v Čechách*, Jinočany: H & H, 1994. ISBN 80-58787-81-4
- CHALUPECKÝ, Jindřich, *Cestou necestou*, Jinočany: H & H, 1999. ISBN 80-86022-61-7
- JUDLOVÁ (KLIMEŠOVÁ), Marie (ed.), *Ohniska znovuzrození. České umění 1956–1963 (katalog výstavy)*, Praha: Galerie hlavního města Prahy, 1994. ISBN 80-7010-029-X
- JUDLOVÁ, Marie – PETROVÁ, Eva, *Jiří Načeradský. Obrazy z let 1958–1974 (katalog výstavy)*, Praha: Galerie hlavního města Prahy, 1990.
- KLIMEŠOVÁ, Marie (ed.), *Roky ve dnech. České umění 1945–1957*, Řevnice: Arbor vitae, 2010. ISBN 978-80-87164-35-8
- Knížák Milan. 1953–1988 (katalog výstavy)*, Brno: Dům umění města Brna, 1989.
- Kolíbal Stanislav. Retrospektiva (katalog výstavy)*, Praha: Národní galerie, 1997. ISBN 80-7035-139-X
- KRAMEROVÁ, Daniela – SKÁLOVÁ, Vanda (eds.), *Bruselský sen*, Praha: Arbor vitae, 2008. ISBN 978-80-87164-03-7
- KROUTVOR, Josef, *Suterény. Vybrané kritické texty 1963–2000*, Jinočany: H & H, 2001. ISBN 80-86022-85-4
- LUCIE-SMITH, Edward, *Artoday. Současné světové umění*, Praha: Slovart, 1996. ISBN 80-85871-97-1
- LYOTARD, Jean-François, *O postmodernismu. Postmoderno vysvětlováno dětem. Postmoderní situace*, Praha: Filosofický ústav AV ČR, 1993. ISBN 80-7007-047-1
- MEDEK, Mikuláš, *Texty*, ed. Hartmann, Antonín – Mráz, Bohumír, Praha: Torst, 1995. ISBN 80-85639-56-4
- MORGANOVÁ, Pavlína, *Akční umění*, Olomouc: Nakladatelství J. Vacl, 2009. ISBN 978-80-904149-4
- NEŠLEHOVÁ, Mahulena, *Poselství jiného výrazu. Pojetí „informelu“ v českém umění 50. a první poloviny 60. let*, Praha: BASE –

- ARTetFACT, 1997. ISBN 80-902481-0-1
- Nová citlivost (katalog výst.), Litoměřice: Galerie výtvarného umění; Praha: Oswald, 1994. ISBN 80-85090-19-8
- OLIČ, Jiří (ed.), *Výtvarná skupina Tvrdohlaví. 1987–1999*, Praha: Silver Screen – Kant, 1999. ISBN 80-238-3863-6
- PEČINKOVÁ, Pavla – BROZMAN, Dušan – SEDLÁKOVÁ, Linda, *Jiří Sopko*, Praha: Gema Art, 2007. ISBN 978-80-86087-59-7
- PETROVÁ, Eva, *Trasa*, Litoměřice: Severočeská galerie, 1991. ISBN 80-85090-09-0
- PETROVÁ, Eva, *Nová figurace* (katalog výstavy), Litoměřice: Galerie výtvarného umění; Praha: OSWALD, 1993. ISBN 85-85090-16-3
- PRAVDOVÁ, Anna, *Jan Křížek (1919–1985). „Mně z toho nesmí zmizet člověk“*, Praha: Národní galerie, 2012. ISBN 978-80-7035-504-6
- PRIMUS, Zdenek, *Umění je abstrakce. Česká vizuální kultura 60. let*, Praha: Kant – Arbor vitae, 2003. ISBN 80-86217-30-2
- PRIMUSOVÁ, Adriana – KLIMEŠOVÁ, Marie, *Skupina Máj 57. Úsilí o uměleckou svobodu na přelomu 50. a 60. let*, Praha: Art D – Grafický ateliér Černý, Správa Pražského hradu, 2007. ISBN 978-80-903876-1-4
- Poesie racionality. Konstruktivní tendence v českém výtvarném umění šedesátých let* (katalog výstavy), Praha: České muzeum výtvarných umění, 1993. ISBN 80-7056-019-3
- POSPISZYL, Tomáš, *Srovnávací studie*, Praha: Agite/Fra, 2005. ISBN 80-86603-27-X
- POSPISZYL, Tomáš, *Asociativní dějepis umění*, Praha: tramzit.cz, 2014. ISBN 978-80-8725928-3
- POTŮČKOVÁ, Alena – NEUMANN, Ivan – HANEL, Olaf – ŠETLÍK, Jiří, *Umění zastaveného času. Česká výtvarná scéna 1969–1985* (katalog výstavy), Praha: České muzeum výtvarného umění, 1996. ISBN 80-7056-050-9
- REZEK, Petr, *K teorii plastičnosti*, Praha: Ztichlá klika, 2011. ISBN 978-80-904641-0-0
- REZEK, Petr, *Tělo, věc a skutečnost v umění šedesátých a sedmdesátých let*, Praha: Ztichlá klika, 2010. ISBN 978-80-903898-5-4
- ROUSOVÁ, Hana (ed.), *Konec avantgardy? Od mnichovské dohody ke komunistickému převratu*, Řevnice: Arbor vitae, 2011. *Skála František* (katalog výst.), Řevnice: Arbor vitae; Olomouc: Muzeum umění 2012. ISBN 978-80-7467-004-6
- SLAVICKÁ, Milena – ŠETLÍK, Jiří, *UB 12. Studie, rozhovory, dokumenty*, Praha: Gallery – Gema Art, 2006. ISBN 80-86990-07-9
- SLAVICKÁ, Milena – PÁNKOVÁ, Marcela (eds.), *Zakázané umění I*, Výtvarné umění 19, 1995, č. 3–4.
- SLAVICKÁ, Milena – PÁNKOVÁ, Marcela (eds.), *Zakázané umění II*, Výtvarné umění 20, 1996, č. 1–2.
- SRP, Karel (ed.), *Karel Miler, Petr Štembera, Jan Mlčoch. 1970–1980* (katalog výstavy), Praha: Sorosovo centrum současného umění, 1997. ISBN 80-7010-056-7
- SRP, Karel (ed.), *Minimal & Earth & Concept Art*, Praha: Jazzová sekce, 1982.
- ŠETLÍK, Jiří, *Cesty po ateliérech. 1976–1986*, Praha: Torst, 1996. ISBN 80-85639-89-0
- ŠEVČÍK, Jiří – MORGANOVÁ, Pavlína – DUŠKOVÁ, Dagmar (eds.), *České umění 1938–1989. Programy, kritické texty, dokumenty*, Praha: Academia, 2001. ISBN 80-200-0930-2
- ŠEVČÍK, Jiří (ed.), *Karel Malich. Wires = Dráty*, Praha: Akademie výtvarných umění, 2005. ISBN 80-239-5159-9
- ŠEVČÍK, Jiří – MORGANOVÁ, Pavlína – DUŠKOVÁ, Dagmar (eds.), *České umění 1938–1989. Programy, kritické texty, dokumenty*, Praha: Academia, 2001. ISBN 80-200-0930-2
- ŠEVČÍK, Jiří – MORGANOVÁ, Pavlína – NEKVINDOVÁ, Terezie – SVATOŠOVÁ, Dagmar (eds.), *České umění 1980–2010. Texty a dokumenty*, Praha: Vědecko-výzkumné pracoviště AVU, 2011. ISBN 978-80-87108-27-7
- ŠEVČÍKOVÁ, Jana – ŠEVČÍK, Jiří, *Texty*, Praha: Tranzit – Vědecko-výzkumné pracoviště AVU, 2010. ISBN 978-80-87259-08-5
- ŠVÁCHA, Rostislav – PLATOVSKÁ, Marie (eds.), *Dějiny českého výtvarného umění*, díl V, 1939–1958, Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-1390-3
- ŠVÁCHA, Rostislav – PLATOVSKÁ, Marie (eds.), *Dějiny českého výtvarného umění*, díl VI/1, 1958–2000, Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1487-X
- ŠVÁCHA, Rostislav – PLATOVSKÁ, Marie (eds.), *Dějiny českého výtvarného umění*, díl VI/2, 1958–2000, Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1488-8
- Umění zrychleného času. Česká výtvarná scéna 1958–1968* (katalog výstavy), Praha: České muzeum výtvarných umění; Cheb: Státní galerie výtvarného umění, 1999. ISBN 80-7056-068-1
- VACHTOVÁ, Ludmila – BREGANTOVÁ, Polana (eds.), *Teď. Práce Evy Kmentové*, Praha: Arbor vitae, 2006. ISBN 80-86300-59-5

Přednášející 3.: doc. Mgr. Kateřina Dytrtová, Ph.D.

Kontakt: katerina.dytrtova@ujep.cz

Anotace:

Dějiny umění, jejich dohodnutý výsek, jsou v tomto předmětu studovány jako druh interpretace, která je vždy nějak zaměřena a sleduje jisté cíle. Student se učí chápat rozdíl mezi dokumentací, popisem, interpretací a porovnává různé interpretační posuny díla zejména s ohledem na schopnost s touto transformací pracovat ve vlastní disertační práci. Pragmatické a uchopení tématu, úhel pohledu se vždy nějak projektují do výsledného tvaru reflexe díla. Je vysvětlován chybný prekoncept, že publikace dějin umění jsou dokumenty umění či jejich popis. Preferovány jsou problémy umění 20. a 21. století.

Požadavky na studenta:

Zkouška probíhá jako ústní obhajoba aplikování prostudovaného, předem dohodnutého počtu odborné literatury do textu, popřípadě výtvarného projektu, který odpovídá tématem a svým zaměřením disertační práci.

Literatura základní:

- BARTLOVÁ, Milena. *Skutečná přítomnost. Středověký obraz mezi ikonou a virtuální realitou*. Praha: Argo, 2012, 2013. 407s. ISBN 978-80-257-0542-1
- BENEDICTOVÁ, Ruth. *Kulturní vzorce*. Praha: Argo, 1999. 224 s. ISBN: 80-7203-212-7
- BLÁHA, J. (2007) *Křížovatka geneze moderního malířství a hudby*. Praha: PedF UK 2007. ISBN 978-80-7290-291-0
- BLÁHA, J. *Výtvarné umění a hudba. Tvar, prostor, čas I/1*. Praha: TOGGA, 2012. 231 s. ISBN 798-80-87258-69-9
- BLÁHA, J. (2013) *Výtvarné umění a hudba. Tvar, prostor, čas I/2*. Praha: TOGGA, 2013. 359 s. ISBN 978-80-7476-019-8
- BREGANTOVÁ, P., et. al.: *Dějiny českého výtvarného umění VI/1. a 2. díl*. Praha: Academia, 2007
- CAGE, J. *Silence*. Praha: Tranzit, 2006. 280 s. ISBN 978-80-87259-07-8
- DUBY, Georges. (2002) *Umění a společnost ve středověku*. Praha – Litomyšl: Paseka, 2002
- DUERR, H. P. (1997) *Sedna aneb láska k životu*. Brno: Horus, 1997. ISBN 80-901884-4-3
- DYTRTOVÁ, K. (2013) *Interpretace a metody ve vizuálních oborech*. Ústí n.L.: Acta Universitatis UJEP Ústí nad Labem, 2013. 226 s. ISBN 978-80-7414-250-5
- FILIPOVÁ, m, Rampley (eds.) *Možnosti vizuálních studií: obrazy, texty, interpretace*. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Seminář dějin umění, 2007. 254 s. ISBN 978-80-87029-26-8.
- FOSTER, KRAUSS, BOIS, BUCHLOH. *Umění po roce 1900. Modernismus. Antimodernismus. Postmodernismus*. Praha: Slovart 2007
- FRANCASTEL, Pierre. (2003) *Malířství a společnost. Výtvarný prostor od renesance ke kubismu*. Brno: Barrister - Principal, 2003. ISBN80-865998-49-7
- KESNER, L. *Vizuální teorie*. 2. rozšířené vydání. Praha: H +H, 2005. 372 s. ISBN 80-7319-054-0
- KULKA, T. (1994) *Umění a kýč*. Praha: Torst, 1994. ISBN 80-85639-17-3
- KULKA, T. (2004) *Umění a falzum*. Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-0954-X
- KULKA, T.; CIPORANOV, D. (eds.) *Co je umění. Texty angloamerické estetiky 20. století*. Praha: FF UK, 2010. 437 s. ISBN 978-80-87378-46-5
- LE GOFF, J. *Středověká imaginace*. Praha: Argo, 1998. 330 s. ISBN 80-7203-074-4
- LE GOFF, J.; SCHMITT, J. - C. *Encyklopedie středověku*. Praha: Vyšehrad, 2008. 935 s. ISBN 978-80-7021-917-1
- LÉVI - STRAUSS, Claude. (1996) *Myšlení přírodních národů*. Praha: Dauphin, 1996. ISBN 80-901842-9-4
- LISSMANN, K. P. *Filosofie moderního umění*. Praha: Votobia, 2000, s. 203. ISBN 80-7198-444-2
- MONACO, James. (2004) *Jak číst film*. Praha: Albatros, 2004. ISBN 80-00-01410-6
- MORGANOVÁ, P. (1999) *Akční umění*. Olomouc: Votobia, 1999
- RUHRBERG, et. al: *Umění 20. století: malířství, skulptury a objekty, nová média, fotografie*. Praha: Slovart, 2004. 840 s. ISBN: 80-7209-521-8.
- STURKEN, M., CATWRIGHT, L.: *Studia vizuální kultury*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-556-1
- ZUSKA, V. a kol. (1997) *Estetika na křížovatce humanitních disciplín*. Praha: Karolinum, 1997
- ZUSKA, V. (2002) *Mimésis – fikce – distance, k estetice XX.století*. Praha: Triton 2002. ISBN80-7254-285-0
- ŽEGIN, Lev Fjodofovič. (1980) *Jazyk malířského díla. Konvencionální povaha umění minulosti*. Praha: Odeon 1980. 10-525-80.09/01

Přednášející 4.: doc. PhDr. Tomáš Pavlíček, Ph.D. (externí, FUD UJEP)

Kontakt: tomas.pavlicek@ujep.cz

Specifikace zkoušky: Vybrané kapitoly z dějin moderního a současného umění a architektury ve vztahu k výtvarné pedagogice

Anotace: Náplní kurzu je seznámení doktorandů s vybranými aspekty vývoje moderního a současného umění a architektury. Dále s těmi aspekty této historie, které významně ovlivnily vývoj výtvarné výchovy a přispěly tak k proměně tohoto oboru. Předmětem bude prozkoumání jazyků a strategií vybraných stylových výtvarných proudů. Studující by měli prokázat schopnost základní uměnovědné analýzy a její aplikace do v intenci pedagogické teorie.

Požadavky na studenta:

Výstupem bude esej na zadané či zvolené téma o cca 10- 15 stranách textu, který bude analýzou daného tématu.

Literatura základní:

Belting, H., Konec dějin umění. Praha 2000. ISBN 80-204-0856-8

Benešová, M., Česká architektura v proměnách svou století. Praha, SPN 1984
Česká architektura. Praha, Obec architektů 1995
Foster, H., Kraussová, R., Bois, Y.-A., Buchloch, B. H.- D., Umění po roce 1900. Slovart, 2007, ISBN 978-80-7209-952-8
Frampton, Kenneth: Modern architecture a critical history. Thames and Hudson 2000
Gombrich, E. H., The sense of order: a study in the psychology of decorative art. London: Phaidon, 1984 978-0-7148-2259-4
Gombrich, E.H., Umění a iluze. Praha, Odeon. 1985
Gombrich, E. H., Příběh umění. Praha, Odeon 1992
Haas, F.: Architektura 20. století. Praha, SPN 1980
Chalupecký, J., Nové umění v Čechách. Praha, H + H 1994
Lucie - Smith, E. , Art Today, současné světové umění. Slovart 1996
Mikš, F., Gombrich: Tajemství obrazu a jazyk umění: pozvání k dějinám a teorii umění. Barrister & Principal, 2010. 978-80-87029-86-2
Morganová, P., Akční umění. Olomouc 1999
Pijoan, J., Dějiny umění díl 8 - 10. kterékoli vydání
Read, H., Osudy moderního umění. Praha, Státní nakladatelství krásné literatury a umění 1964
Slovník svetového a slovenského výtvarného umenia druhej polovice 20. storočia. Kruh súčasného umenia Profil. 1999. ISBN 80-968283-0-4
Staňková, J. - Pechar, J.: Tisíciletý vývoj architektury. Praha, SNTL 1972
Švácha, R., Od moderny k funkcionalismu. Praha, Victoria Publishing 1995
Thomasová, K., Dejiny výtvarných štýlov 20. storočia. Bratislava, Pallas 1994
Zhoř, I., Proměny soudobého výtvarného umění. Praha, SPN 1992

Přednášející 5.: PhDr. Martin Krummholz, Ph.D. (externí AV ČR)

Specifikace zkoušky: Starší umělecké dílo v dobovém kontextu

Kontakt: krummholz@seznam.cz

Anotace: Cílem je zpracování vybraného tématu či konkrétního českého nebo evropského uměleckého díla z období 10. - 19. století, jeho vsazení do širších dobových souvislostí a vlastního zhodnocení.

Požadavky na studenta: (forma: písemná, ústní, počet stran...)

Studující zpracuje zvolené (pedagogem odsouhlasené) téma formou písemné eseje o rozsahu 10 - 15 normostran. Svůj postup bude alespoň dvakrát s pedagogem konzultovat. Esej má prokázat schopnost studujícího metodicky správně shrnout problematiku, dílo zařadit do dobových a stylových souvislostí a samostatně ho interpretovat. Hodnoceny budou kvalita tvorby strukturovaného textu, znalost terminologie, práce s odbornou literaturou a schopnost samostatného kritického myšlení.

V ústní části bude prověřena hlubší znalost dobových souvislostí dané problematiky, a to dvěma otázkami (z českého a ze širšího evropského kontextu).

Literatura základní:

José Pijoan, Dějiny umění, svazky 5 až 8

Rolf Toman (ed.), Umění italské renesance. Architektura - Sochařství - Malířství - Kresba.

Rolf Toman (ed.), Baroko – Architektura, sochařství, malířství

Dějiny českého výtvarného umění I. - IV. (nakladatelství Academia)

Oldřich J. Blažíček - Jiří Kropáček, Slovník pojmů z dějin umění. Názvosloví a tvarosloví architektury, sochařství, malířství a užitého umění, Praha 2013

Jaroslav Herout, Slabikář návštěvníků památek, Praha 2000

6. ZPROSTŘEDKOVÁNÍ A INTERPRETACE UMĚNÍ

Přednášející 1.: PhDr. Iva Mladičová, Ph.D.

Specifické zkoušky: Současné proměny sochařského média

Kontakt: iva.mladicova@ujep.cz

Anotace: Obsahem kurzu je sledování současného pojetí sochařského média a umělecké práce s prostorem obecně. Pozornost je zaměřena i na proměny fenoménu objektu, instalace a prostředí. Důležitým tématem je význam prázdného prostoru v daném výrazovém prostředí. Pozornost je věnována frekventovanému termínu „site specific“ (instalace). Proměny jsou reflektovány na české i světové umělecké scéně, a to v kontextu aktuálních filozofických teorií.

Požadavky na studenta: (zkouška – forma ústní konzultace a následné písemné zpracování vybraného tématu)

Student je schopen u konkrétních uměleckých osobností vysvětlit podstatu jejich pojetí prostorové práce a proměnu ideje u konkrétních děl. Důležité body tématu objasňuje nejen v umělecko-historickém kontextu, ale i vzhledem k dobovým filozofickým teoriím. Má přehled o zásadních světových i českých výstavách, sledujících hlavní témata vybraných autorů.

Literatura:

- BOURRIAUD, Nicolas, *Postprodukce. Kultura jako scénář: Jak umění nově programuje současný svět*, Praha: Transit, 2004.
- CÍSAŘ, Karel – FERENCOVÁ, Yvona – KLIMEŠOVÁ, Marie – LANG, Dominik, *Dominik Lang. Spící město*, Praha: Transit, 2011.
- COLLINS, Judith, *Sculpture Today*, London: Phaidon, 2007.
- CURTIS, Penelope – HERBERT, Martin – LEE, Lisa, *The Human Factor. The Figure in Contemporary Sculpture* (katalog výstavy), London: Hayward Gallery, 2007.
- DVOŘÁK, Jan (ed.), *Čestmír Suška*, Praha: Gallery; Ostrava: Galerie výtvarného umění, 2012.
- DVOŘÁK, Jan (ed.), *Róna*, Praha: Gallery; Ostrava: Galerie výtvarného umění, 2010.
- ERHART, Gustav – PRIMUS, Zdenek – ZEITHAMML, Jindřich, *Jindřich Zeithamml*, Praha: Arbor vitae; Český Krumlov: Egon Schiele Art Centrum, 2002.
- FLOOD, Richard – HOPTMAN, Laura – GIONI, Massimiliano – SMITH, Trevor, *Unmonumental. The Object in the 21st Century*, London, New York: Phaidon, 2007.
- FOSTER, Hal – KRAUSSOVÁ, Rosalind – BOIS, Yve-Alain – BUCHLOH, Benjamin H. D., *Umění po roce 1900. Modernismus, antimodernismus, postmodernismus*, [Praha]: Slovart, 2007.
- GROSENICK, Uta (ed.), *Art Now. Volume 2*, London: Taschen, 2005.
- HARRISON, Charles – WOOD, Paul, *Art in Theory 1900–2000. An Anthology of Changing Ideas*, Malden: Blackwell 2003.
- HAVRÁNEK, Vít (ed.), *Jiří Kovanda. 2005–1976. Akce a instalace*, Praha: Transit, 2005.
- HLAVÁČEK, Josef, *Umění je to, co dělá život zajímavější než umění (jak praví R. F.)*, Praha: ARTetFACT, 1999.
- HLAVÁČEK, Josef – MACHALICKÝ, Jiří – KAFKA, Ivan, *Ivan Kafka 1975–2005*, Praha: Art D – Grafický ateliér Černý, 2006.
- HLAVÁČEK, Josef – MEYER, Werner – SOLAN, Piedad, *Magdalena Jetelová*, Praha: Gallery, 2007.
- HOLZWARTH, Hans Werner (ed.), *Art Now. Volume 3*, London: Taschen, 2008.
- CHALUPECKÝ, Jindřich, *Úděl umělce. Duchampovské meditace*, Praha, Torst 1998.
- Kolibal Stanislav. Retrospektiva* (katalog výstavy), Praha: Národní galerie, 1997.
- MOSZYNSKA, Anna, *Sculpture Now*, London: Thames & Hudson, 2013.
- REZEK, Petr, *Architektonika a protoarchitektura*, Praha, Ztichlá klika, 2009.
- REZEK, Petr, *Tělo, věc a skutečnost v umění šedesátých a sedmdesátých let*, Praha, Ztichlá klika, 2010.
- REZEK, Petr, *K teorii plastičnosti*, Praha: Ztichlá klika, 2011.
- REZEK, Petr, *Proklouznutí neboli smrt (K teorii soklu)*, Praha, Ztichlá klika, 2014.
- Skála František* (katalog výst.), Řevnice: Arbor vitae; Olomouc: Muzeum umění, 2012.
- ROTHKOPF, Scott, *Jeff Koons. A Retrospective*, New York: Whitney Museum, 2014.
- SRP, Karel (ed.), *Minimal & Earth & Concept Art*, Praha, Jazzová sekce, 1982.
- SVATOŇOVÁ, Kateřina, *Odpoutané obrazy. Archeologie českého virtuálního prostoru*, Praha, Academia, 2013.
- SYLVESTER, David, *Pět rozhovorů. Smith, Lichtenstein, Serra, Andre, Koons*, Praha, Arbor vitae, 2003.
- ŠEVČÍK, Jiří (ed.), *Karel Malich. Wires = Dráty*, Praha: Akademie výtvarných umění, 2005.
- ŠEVČÍK, Jiří – MORGANOVÁ, Pavlína – NEKVINDOVÁ, Terezie – SVATOŠOVÁ, Dagmar (eds.), *České umění 1980–2010. Texty a dokumenty*, Praha, Vědecko-výzkumné pracoviště AVU 2011.
- ŠEVČÍKOVÁ, Jana – ŠEVČÍK, Jiří, *Texty*, Praha: Transit – Vědecko-výzkumné pracoviště AVU, 2010.
- ŠVÁCHA, Rostislav – PLATOVSKÁ, Marie (eds.), *Dějiny českého výtvarného umění (díl VI/1, 1958–2000)*, Praha,

Academia 2007.
ŠVÁCHA, Rostislav – PLATOVSKÁ, Marie (eds.), *Dějiny českého výtvarného umění* (díl VI/2, 1958–2000), Praha, Academia 2007.

Přednášející 2.: doc. Mgr. Kateřina Dytrtová, Ph.D.

Kontakt: katerina.dytrtova@ujep.cz

Anotace:

Předmět se zabývá teoretickým zázemím participačních, socializačních a edukačních strategií soudobého galerijního provozu ve vztahu k edukaci. Komunikační funkce umění způsobuje, že rekonstrukce významu díla není soukromý počin a má tedy sociální, poznávací aspekty, které propojují svět vzdělávání a výchovy s uměním. Tedy ač mluvíme o interpretační šíři, je nutné stanovit její meze. Chápat rozdíl mezi zdůvodněně kvalitní a zdůvodněně chybnou či plytkou interpretací. Rozumět stanovisku toho, kdo dělá chybnou interpretaci a proč. Tento předmět učí budovat reflektivní situace, stanovuje kritéria a vyhledává nástroje analýzy díla, které pomáhají dohodnout, za jakých podmínek, kdy je „dělání významu“ díla neúčinné, mechanické, nebo dokonce chybné, a to jak na straně konstrukce díla tvůrcem, tak na straně rekonstrukce vnímatelem díla. Tuto situaci student posuzuje z hlediska její poznávací hodnoty a vřazuje ji do programu předmětu výtvarná výchova.

Požadavky na studenta:

Zkouška probíhá jako ústní obhajoba aplikování prostudovaného, předem dohodnutého počtu odborné literatury do textu, popřípadě výtvarného projektu, který odpovídá tématem a svým zaměřením disertační práci.

Literatura základní:

- BARTLOVÁ, Milena. *Skutečná přítomnost. Středověký obraz mezi ikonou a virtuální realitou*. Praha: Argo, 2012, 2013. 407s. ISBN 978-80-257-0542-1
- BERTRAND, Y. *Soudobé teorie vzdělávání*. Praha: Portál, 1998
- BOURRIAUD, N. *Postprodukce*. Praha: Tranzit, 2004. ISBN 80-903452-0-4
- CASSIRER, E. *Filozofie symbolických forem I. Jazyk*, Praha: Oikoymenh, 1996. ISBN 80-86005-10-0
- DOLEŽEL, L. *Heterocosmica. Fikce a možné světy*. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0735-2
- DYTRTOVÁ Kateřina. Tvar a plocha, zvuk a prostor. Jak se o známé rodí nové. In SLAVÍK Jan; CHRZ Vladimír; ŠTECH, Stanislav a kol. *Tvorba jako způsob poznávání* Praha: Univerzita Karlova - Karolinum, 2013 ISBN 978-80-246-2335-1.
- DYTRTOVÁ, K. Expresí teploměru - jak volba konceptu ovlivňuje poznání zkoumaného jevu, 2. část. *Výtvarná výchova*, 2015, roč. 55, č., s. ISSN 1210-3691
- DYTRTOVÁ Kateřina. Výtvarná výchova a Martin Honert, autor využívající vizuál i text *Výtvarná výchova*, 2014, roč. 54, č. 1, s. 1-10. ISSN 1210-3691
- DYTRTOVÁ, K. Audiovizuální umění a tvorba. *Výtvarná výchova*, 2014, roč. 54, č. 3, s. 4-8. ISSN 1210-3691
- ECO, Umberto. *Meze interpretace*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0740-9
- FULKOVÁ, M.; HAJDUŠKOVÁ, L.; SEHNALÍKOVÁ, V. *Galerijní a muzejní edukace 1*. Praha: PF UK, 2012. ISBN 978-80-7290-535-5. UMPRUM, 2012. 311 s. ISBN 978-80-7101-111-8
- GARDNER, H. *Dimenze myšlení. Teorie rozmanitých inteligencí*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-279-3
- GOODMAN, Nelson. *Jazyky umění. Nástin teorie symbolů*. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1519-8
- KULKA, T.; CIPORANOV, D. (eds.) *Co je umění. Texty angloamerické estetiky 20. století*. Praha: FF UK, 2010. 437 s. ISBN 978-80-87378-46-5
- PETŘÍČEK, M. *Myšlení obrazem, průvodce současným filosofickým myšlením pro středně pokročilé*. Praha: Herrmann a synové, 2009. 201 s. ISBN 978-80-87054-18-5
- PEREGRIN, Jaroslav. *Význam a struktura*. Praha: OIKOYMENH, 1999. 292 s. ISBN 80-86005-93-3
- SLAVÍK Jan; CHRZ Vladimír; ŠTECH, Stanislav a kol. *Tvorba jako způsob poznávání*. Praha: UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE – NAKLADATELSTVÍ KAROLINUM, 2013.
- SLAVÍK, J. *Umění zážitku, zážitek umění*. I díl. Praha: PF UK, 2001. ISBN 80-7290-066-8

Přednášející 3.: prof. PaedDr. Radek Horáček, Ph.D. (externí, PF MU Brno)

Obsah zkoušky je určen po konzultaci a dohodě se zkoušejícím

Přednášející 4.: doc. Mgr. Vladimír Havlík (externí, KVV UP)

Specifikace zkoušky: Performativní aspekty v současném umění a umělecké výchově

Kontakt: vladimir.havlik@upol.cz

Anotace: Performativní strategie hrají v současném umění a výchově výraznou roli. Vedle existenciálních, expresivních, materiálových nebo konceptuálních přístupů k performativním výrazovým prostředkům je tu mohutný proud „divadelní performance“, lépe řečeno performance na pomezí vizuálního umění, divadla, experimentálního tance a hudby, jinými slovy „live artu.“ Důležitým fenoménem je dokumentace performance (živé akce) a její následná presentace. Pozoruhodný je také performativní obrat v rámci edukace (jak umělecké, tak mezioborové). Výše uvedené aspekty budou zkoumány analyticko-kritickou metodou.

Požadavky na studenta: orientace v dané problematice, písemná práce o rozsahu 10 str. (forma zkoušky: kombinovaná)

Literatura základní:

HAVLÍK, Vladimír – HORÁČEK, Radek – ZHOŘ, Igor. *Akční tvorba*. Olomouc: Votobia, 1991, 84 s. ISBN 80-7067-074-6
FISCHER, Zdeněk – HAVLÍK, Vladimír – HORÁČEK, Radek. *Slovem, akcí, obrazem – příspěvek k interdisciplinaritě tvůrčího projevu*. Brno: Vydavatelství Masarykovy university, 2010, 208 str. ISBN 978-80-210-5389-2.
CARLSON, Marvin. *Performance. A critical introduction*. New York: Routledge, 2003, 276 s. ISBN 0-415-29927-6.
DEBORD, Guy. *Společnost spektaklu*. Praha: Intu, 2007, 157 s. ISBN 978-80-903355-5-4.
GOLDBERG, Roselee. *Performance. Live Art since 1960*. New York: Harry N. Abrams, 1998, 240 s. ISBN 0-8109-4360-3
CHALUPECKÝ, Jindřich. *Na hranicích umění: několik příběhů*. Praha: Prostor, 1990, 158 s. ISBN 80-851-9006-0.
JONES, Amelia – HEATHFIELD, Adrian (eds). *Perform Repeat Record (Live Art in History)*. Chicago: Intellect, The University of Chicago Press, 2012, 650 s. ISBN 978-1841504896.
KAPROW, Allan. *Essays on the blurring of art and life*. Berkeley: University of California Press, 2003, 268 s. ISBN 978-0-520-24079-7.
MORGANOVÁ Pavlína. *Akční umění*. Olomouc: Nakladatelství J. Vacl, 2010, 277 s. ISBN 978-80-904149-1-4.
WARR, Tracey. *The Artist'S Body*. London: Phaidon, 2000, 304 s. ISBN-13... 9780714847016
ZÁLEŠÁK, Jan. *Umění spolupráce*. Praha: Akademie výtvarných umění, 2011, 292 s. ISBN 978-80-87108-26-0.

Přednášející 5.: Mgr. Anna Vartecká, Ph.D. (externí, FUD UJEP)

Specifikace zkoušky: Přesahy teorie a dějin fotografie a nových médií do kurátorské praxe

Kontakt: anna.vartECKa@ujep.cz

Anotace: Náplní kurzu je seznámení doktorandů se základní problematikou vývoje média fotografie a nových médií v kontextu dějin vizuálního umění 20.století. Doktorandi se v teoretické rovině seznámí s kulturními, technologickými, sociálními, ekonomickými i politickými aspekty procesu formování tohoto média. Předmět je rovněž zaměřen na přehled stěžejných uměleckých prohlídek, kurátorských konceptů a autorů napříč evropským a euro-americkým prostředím, které ovlivnily vnímání nových technických médií v souvislosti s kritickým myšlením vztahujícím se k vizuálnímu umění a uměleckému provozu.

Požadavky na studenta: (forma: písemná, ústní, počet stran...)

Předložení hloubkové a komplexní analýzy jednotlivého kurátorského konceptu vybrané domácí nebo světové výstavy, případně konfrontaci dvou a více výstavních projektů, (aktuálních anebo z 2. poloviny 20. století), a to v rozsahu 15 stran textu + fotodokumentace. V textu doktorand uplatní zásadní kritéria hodnotícího úsudku, metodu sběru dat a komparace. Vytvoří kritický text, který relevantně posuzuje kvalitu celého výstavního konceptu, příp. konceptů, přičemž svůj text a jeho formu přizpůsobí konkrétnímu médiu, ve kterém by se měl publikovat.

Literatura základní:

Obrist, H.U.: Stručná historie kurátorství. GASK Kutná Hora, 2012
Vartecká, A.: Ven ze stínu /Vybrané kapitoly z dějin fotografie 1918-1955/, FUD UJEP, Ústí nad Labem 2005
Rosenblum, N.: A World History of Photography. New York 1989
Čísař, K.(ed.): Co je to fotografie? Herrmann & synové, 2004
Birgus, V. a kol.: Česká fotografická avantgarda 1918-1948, Kant, Praha 1999
Sontagová, S.: O fotografii, Paseka, Praha 2002
Frizot, M. and col.: New History of Photography, Könemann, Köln 1998
Silverio, R.: Postmoderní fotografie, AMU, Praha 2007
Grygar, Š.: Konceptuální umění a fotografie. AMU, Praha 2004
Butler, C.: From Conceptualism to Feminism. Lucy Lippard's Numbers Shows 1969-74. An Afterall Book, Exhibition Histories, London, 2012
Korecký, D. (ed.), Médium – kurátor, Praha: Agite/Fra, 2009.
O'Neill, P.(ed.): Curating subjects, London: Open Editions, 2007.

Literatura doporučená:

Tausk, P.: Dějiny fotografie II, Interpretální hlediska, SPN, Praha 1984
Beaumont, N.: The History of Photography from 1849 to the Present Day. Museum of Modern Art New York, 1964
Szarkowski, J.: Looking at Photographs. MoMA New York
Orišková, M.: Dvojhlasné dejiny umenia. Vydavateľstvo Petrus, Bratislava 2002
Bourriaud, N.: Postprodukce. Praha 2004
Foster, H.; Kraussová, R.: Umění po roce 1900 (modernismus, antimodernismus, postmodernismus), Slovart, 2007
Obrist, H.U.: Everything you always wanted to know about curating but were afraid to ask, Berlin: Sternberg Press, 2011.
Filipová, M.; Rampley, M.: Možnosti vizuálních studií (obrazy, text, interpretace). Společnost pro odbornou literaturu, Brno 2007
časopis On curating (<http://on-curating.org/>)

7. GALERIJNÍ PEDAGOGIKA

Přednášející 1.: prof. PaedDr. Radek Horáček, Ph.D. (externí, PF MU Brno)

Obsah zkoušky je určen po konzultaci a dohodě se zkoušejícím

Přednášející 2.: doc. Mgr. Petra Šobáňová, Ph.D. (externí, PF UP Olomouc)

Specifikace zkoušky: Muzeum umění jako edukační médium

Kontakt: petra.sobanova@upol.cz

Tel: +420 776 283 459, 734 173 331

Anotace:

Cílem předmětu je představit doktorandům muzeum (umění) jako specifické edukační médium, jehož úspěšné fungování stojí za etablováním relativně nové pedagogické disciplíny, jíž je muzejní a galerijní pedagogika. Tato disciplína bude explikována prizmatem muzeologie a pedagogiky, studenti budou seznámeni s její poznávací doménou, jíž je muzejní edukace, a také s dílčími výzkumnými problémy, které se týkají nejen muzejní pedagogiky, ale i didaktiky výtvarné výchovy. Muzejní pedagogika bude během kurzu zařazena do systému pedagogických věd, bude objasněna historie využívání muzeí a galerií ke vzdělávání a vysvětlena budou rovněž specifika muzejní edukace vázané na umělecké sbírky (její obsah a cíle, organizační formy, metody i didaktické prostředky, problém interpretace uměleckého díla, specifika vnímání uměleckého díla). Studenti se během kurzu seznámí s novými poznatky daného oboru získané výzkumnými šetřeními a v souladu se zaměřením doktorského studia bude objasněna metodologie těchto šetření. Stranou nezůstanou konkrétní výzkumné problémy související s edukačním využitím muzeí, jako je např. spolupráce muzea a školy, problém interakce návštěvníka a exponátu, specifika muzejních expozic pojímaných jako edukační média, aktuální trendy v muzejní kultuře, problematika profesního profilu muzejních pedagogů a jejich postavení v rámci muzejních institucí či dílčí problémy z oblasti visitors studies.

Požadavky na studenta:

Předložení teoretické, přehledové nebo empirické studie v rozsahu 30 000 až 36 000 znaků na některé z dílčích témat muzejní a galerijní pedagogiky zvolené na základě konzultace s garantkou kurzu.

Literatura základní:

BLACK, Graham. 2005. *The Engaging Museum: Developing Museums for Visitor Involvement*. Routledge, 320 s. ISBN 978-0415345576.

BURCAW, George Ellis. 1983. *Introduction to Museum Work*. Nashville: American Association for State and Local History, 209 s. ISBN 978-0910050692.

DEAN, David. 1994. *Museum Exhibition: Theory and Practice*. London and New York: Routledge, 177 s. ISBN 978-0415080163.

DESVALLÉES, André a François MAIRESSE, eds. 2010. *Key Concepts of Museology*. Armand Colin. ISBN: 978-2-200-25398-1.

EDSON, Gary a David DEAN. 2013. *The Handbook for Museums*. New York: Routledge, 320 s. ISBN 978-1135908447.

FALK, John Howard a Lynn Diane DIERKING. 2011. *The Museum Experience*. Washington: Left Coast Press, 224 s. ISBN 978-1611320275.

FULKOVÁ, Marie, HAJDUŠKOVÁ, Lucie a Vladimíra SEHNALÍKOVÁ. 2012. *Galerijní a muzejní edukace 1: Vlastní cestou k umění: Vzdělávací programy Uměleckoprůmyslového musea v Praze a Galerie Rudolfinum v roce 2011*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, a Uměleckoprůmyslové museum v Praze, 312 s. ISBN 978-80-7290-535-5.

FULKOVÁ, Marie, JAKUBCOVÁ, Lucie, KITZBERGEROVÁ, Leonora a Vladimíra SEHNALÍKOVÁ. 2013. *Galerijní a muzejní edukace 2: Umění a kultura ve školním kontextu/ učení z umění: Vzdělávací programy Uměleckoprůmyslového musea v Praze a Galerie Rudolfinum v roce 2012 a 2013*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, a Uměleckoprůmyslové museum v Praze, 312 s. ISBN 978-80-7290-700-7.

HOOPER-GREENHILL, Eilean, ed. 1995. *Museum, Media, Message*. London and New York: Routledge, 299 s. ISBN 0-415-19828-3.

HOOPER-GREENHILL, Eilean. 1991. *Museum and Gallery Education*. Leicester, London and New York: Leicester University Press, 213 s. ISBN 0-7185-1306-1.

HOOPER-GREENHILL, Eilean. 1994. *Museums and Their Visitors*. London and New York: Routledge, 206 s. ISBN 0-4150-6857-6.

HOOPER-GREENHILL, Eilean. 1999. *The educational Role of the Museum*. London: Routledge. ISBN 0-415-19826-7.

HORÁČEK, Martin, MYSLIVEČKOVÁ, Hana a Petra ŠOBÁŇOVÁ (eds.). 2008. *Muzejní pedagogika dnes: sborník příspěvků*

- z mezinárodní konference pořádané katedrou výtvarné výchovy PdF UP v Olomouci 6.5.2008. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 309 s. ISBN 978-80-244-1993-0.
- HORÁČEK, Radek. 1998. *Galerijní animace a zprostředkování umění: poslání, možnosti a podoby seznamování veřejnosti se soudobým výtvarným uměním prostřednictvím aktivizujících programů na výstavách*. [Brno]: CERM, 142 s. ISBN 80-7204-084-7.
- JAGOŠOVÁ, Lucie, JŮVA, Vladimír a MRÁZOVÁ KRAJÍČKOVÁ, Lenka. 2010. *Muzejní pedagogika: metodologické a didaktické aspekty muzejní edukace*. Brno: Paido, 298 s. ISBN 978-80-7315-207-9.
- JŮVA, Vladimír. 2004. *Dětské muzeum: edukační fenomén pro 21. století*. Brno: Paido, 264 s. ISBN 80-7315-090-5.
- JŮVA, Vladimír. 1994. *Vývoj německé muzeopedagogiky*. Brno: Paido, 159 s. ISBN 80-901737-2-1.
- LORD, Barry a Gail Dexter LORD, eds. 2001. *The Manual of Museum Exhibitions*. Walnut Creek, Lanham, New York, Oxford: Altamira Press, 544 s. ISBN 0-7591-0234-1.
- NICHOLLS Ann, Manuela PEREIRA a Margherita SANI, eds. 2013. *Report 7 – New Trends in Museums of the 21st Century*. Bologna: The Learning Museum Network Project, Istituto per i Beni Artistici Culturali e Naturali, 140 s. ISBN 978-88-97281-13-9.
- RAND, Judy. 2001. Visitor's Bill of Rights: An open letter to museums, parks, aquariums and zoos. In: ADAMS, Roxana, ed. *Museum Visitor Services Manual*. Washington: American Association of Museums, Professional Practice Series, 200 s. ISBN 978-0931201776.
- ROPPOLA, Tiina. 2012. *Designing for the Museum Visitor Experience*. New York and London: Routledge, 336 s. ISBN 978-0-203-07028-4.
- SMITH, Charles Saumarez. 1989. Museums, artefacts, and Meanings. In: VERGO, Peter, ed. *The New Museology*. London: Reaktion Books Ltd, s. 6–21. ISBN 0-948462-03-5.
- Škola muzejní pedagogiky 1–7*. 2007. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-0931201776.
- ŠOBÁŇNOVÁ, Petra. 2012. *Edukační potenciál muzea*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 394 s. ISBN 978-80-244-3034-8.
- ŠOBÁŇNOVÁ, Petra. 2012. Kritické teorie muzea – podnět k reflexi. *Muzeum: muzejní a vlastivědná práce*, 50(2) 26–38.
- ŠOBÁŇNOVÁ, Petra. 2014. *Muzejní expozice jako edukační médium: Přístupy k tvorbě expozic a jejich inovace (1. díl)*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 364 s. ISBN 978-80-244-4302-7.
- ŠOBÁŇNOVÁ, Petra. 2014. *Muzejní expozice jako edukační médium: Výzkum současných českých expozic (2. díl)*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 470 s. ISBN 978-80-244-4394-2.
- ŠOBÁŇNOVÁ, Petra a ŠOBÁŇ, Marek. 2012. *Muzejní edukace: rozšířená interaktivní verze* [DVD-ROM]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-3130-7.
- ŠOBÁŇ, Marek a Petra ŠOBÁŇNOVÁ. 2013. Teaching Tools in the Olomouc Museum of Art: A Case Study. *Journal of Museum Education*, 38(1) 103–117.

Zpracoval:

prof. akad. mal. Mgr. Martin Velíšek, Ph.D.; 26. 4. 2023